

LIETUVOS EKSPORTO RAIDA (2019 – 2024 m.)

Parengė Irena Karelina,
Inovacijų agentūros Tyrimų ir analizės skyriaus
vyr. analitikė

Turinys

SANTRAUKA	3
I. LIETUVOS EKSPORTO STRUKTŪRA	6
Prekes eksportuojančios įmonės Lietuvoje	8
II. LIETUVOS PREKIŲ EKSPORTO RAIDA	10
Energetiniai produktai	13
Lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų)	13
Reeksportuojamos prekės	15
Aukštųjų technologijų prekių eksportas	17
III. PREKIŲ EKSPORTAS Į TIKSLINES RINKAS	20
IV. PREKIŲ EKSPORTAS PAGAL PRAMONĖS IR ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS	24
Inžinerinė pramonė	26
Maisto ir gėrimų pramonė	27
Baldų ir medienos pramonė	28
Chemijos ir vaistų pramonė	29
V. PASLAUGŲ EKSPORTO RAIDA	31
Transporto paslaugos	35
Kitos verslo paslaugos	37
Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos	38
Kelionių paslaugos	39
Finansinės paslaugos	40
Daug žinių reikalaujančios paslaugos	40

Santrauka

Stiprėjo vidaus vartojimas ir augo įmonių pardavimai Lietuvoje

Pastaruosius penkerius metus, daugiau nei trečdalis (35,2 – 38,1 proc.) Lietuvos įmonių pardavimų teko užsienio rinkoms. Pramonėje šis rodiklis siekė beveik du trečdalius (60,7 – 63,7 proc.), t. y. 2/3 pramonės įmonių pardavimo pajamų teko užsienio rinkoms. Nuo 2022 m. eksporto vertės dalis Lietuvos įmonių pardavimų struktūroje mažėjo, tai rodo, kad traukiantis eksporto apimtims dėl silpnėjančios išorės paklausos, stiprėjo vidaus vartojimas ir augo įmonių pardavimai Lietuvoje.

Stebimas paslaugų bei lietuviškos kilmės prekių eksporto dalies didėjimas bendroje eksporto struktūroje

Beveik pusę (46,8 proc.) Lietuvos eksporto vertės 2024 m. sudarė paslaugų eksportas, kurio dalis bendroje eksporto struktūroje per pastaruosius penkerius metus padidėjo apie 1,4 proc. p. Kiek daugiau nei trečdalį (35,6 proc.) bendros eksporto struktūros sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas ir kiek mažiau nei penktadalį (17,6 proc.) reeksportas. Pastarojo dalis struktūroje susitraukė net 4,2 proc. p. Dėl sankcijų poveikio, mažėjant Lietuvos kaip tranzito šalies vaidmeniui, mažėja ir reeksporto reikšmė bendrame Lietuvos eksporte. Vis didesnę dalį mūsų užsienio prekybos užima lietuviškos kilmės prekių bei paslaugų eksportas, sukuriantis daugiau pridėtinės vertės.

Lietuvos prekių eksporto vertė per penkerius metus padidėjo 7 mlrd. eurų

Bendra Lietuvos prekių eksporto vertė 2024 m. siekė 36,8 mlrd. eurų, per penkerius metus išaugusi 24,1 proc., arba augusi vidutiniškai po 4,4 proc. per metus. Praktiškai visą augimą lėmė lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas, lėmęs net +19,7 proc. p. bendrojo eksporto augimo ir demonstravęs sparčiausią augimą – vidutiniškai po 7,0 proc. p. per metus. 55 proc. bendrojo prekių eksporto vertės sudarė lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų), 31 proc. – reeksportuotos prekės (be energetinių produktų) ir 14 proc. – energetiniai produktai.

Nagrinėjamu laikotarpiu pagrindinės eksportuojamų lietuviškos kilmės prekių grupės buvo baldai bei plastikai

Per penkerius metus Lietuvos gamintojų eksportuotų baldų vertė siekė 13,1 mlrd. eurų, o plastikų – 8,1 mlrd. eurų. Kitos pagrindinės prekių kategorijos buvo mediena (6,0 mlrd. eurų), elektros mašinos ir įranga (5,8 mlrd. eurų) bei javai (4,7 mlrd. eurų). 2019 – 2024 m. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto augimui didžiausią įtaką darė augęs elektros mašinų ir įrangos, baldų bei optikos ir matavimo prietaisų eksportas prie augimo prisidėjęs atitinkamai 5,9, 4,2, ir 3,1 procentinio punkto arba atitinkamai 849,8 mln. eurų, 602,8 mln. eurų ir 441,7 mln. eurų.

Lietuviškos kilmės aukštųjų technologijų prekių eksportas pasižymi dvigubai spartesniu eksporto vertės augimu

Aukštųjų technologijų prekių eksportas 2024 m. siekė 2,2 mlrd. eurų ir sudarė 9,0 proc. viso lietuviškos kilmės eksporto vertės. Ši dalis per penkerius metus išaugo 3,0 proc. p., arba vidutiniškai po 15,8 proc. kasmet. Nagrinėjamu laikotarpiu (nuo 2019 m.) keitėsi aukštųjų technologijų prekių eksporto struktūra: 19 proc. p. išaugo elektronikos ir telekomunikacinės įrangos užimama dalis, o chemijos ir farmacijos susitraukė 24 proc. p. Per penkerius metus augo beveik visų aukštųjų technologijų prekių grupių eksportas. Daugiausiai prie augimo prisidėjo elektronikos ir telekomunikacinės įrangos eksportas (+62,1 proc. p arba 660,7 mln. eurų), mokslinių prietaisų eksportas (+17,2 proc. p. arba 182,8 mln. eurų) ir elektros įrenginių eksportas (+14,2 proc. p arba 151,1 mln. eurų).

Pagrindinės aukštųjų technologijų prekių eksporto partnerės pastaruosius penkerius metus: Vokietija, Lenkija, JAV.

Eksportas į tikslines rinkas auga sparčiau, tačiau jame dominuoja žemų technologijų ir ištekliais pagrįsti produktai

80 proc. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertės tenka tikslinėms rinkoms [1]. Per penkerius metus į tikslines rinkas buvo eksportuota prekių už 119,9 mlrd. eurų. 64 proc. sudarė lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų), 23 proc. reeksportuojamos prekės (be energetinių produktų) bei 13 proc. energetiniai produktai. Per penkerius metus (2019 – 2024 m.) lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas į tikslines rinkas augo vidutiniškai po 7,8 proc. per metus (t. y. 0,8 proc. p. daugiau negu bendras lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas).

[1] Tikslinėms rinkoms priskiriamos šios šalys: Airija, Australija, Belgija, Danija, Estija, Indija, Indonezija, Ispanija, Italija, Izraelis, Japonija, Jungtinė Karalystė, Jungtinės Valstijos, Jungtiniai Arabų Emyratai, Kanada, Lenkija, Malaizija, Nyderlandai, Nigerija, Norvegija, Pietų Afrika, Pietų Korėja, Prancūzija, Singapūras, Suomija, Švedija, Šveicarija, Taivanas, Turkija, Ukraina, Vietnamas, Vokietija. (https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/396eed2366b811ed8a47de53ff967b64?jfwid=uttwis9kk&utm_source=chatgpt.com)

Lietuvos eksporte į tikslines rinkas dominuoja žemų technologijų ir ištekliais pagrįsti produktai. Aukštųjų technologijų prekių eksportas užima sąlyginai nedidelę (8,6 proc.) dalį (2024 m.), tačiau auga stabiliai ir sparčiai. Tačiau nors aukštųjų technologijų prekių eksportas į tikslines rinkas per penkerius metus augo sparčiausiai, lyginant su kitais produktais, didžiausią indėlį augimui darė ištekliais pagrįstų produktų eksportas.

Pagrindinis lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto variklis – inžinerinė pramonė [2]

Vertinant pagal pramonės sektorius, pastaruosius penkerius metus didžiausia eksporto vertė teko inžinerinės pramonės gaminiams (27,1 proc. (2024 m.)); šios pramonės prekių per penkerius metus buvo eksportuota už 23,2 mlrd. eurų, o jos eksporto dalis struktūroje per 5 metus padidėjo 3,9 procentinio punkto. Antrą vietą struktūroje užima maisto ir gėrimų pramonė (17,2 proc.), baldų ir medienos pramonė (17,2 proc.), toliau chemijos ir vaistų pramonė (13,1 proc.).

Penkerių metų laikotarpyje daugiau nei trečdalį viso lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto augimo lėmė inžinerinė pramonė. Reikšmingą indėlį darė maisto ir gėrimų bei baldų ir medienos pramonės šakos (prie ilgalaikio augimo atitinkamai prisidėjusios 7,9 ir 5,6 proc. p.). Reikia pastebėti, kad per 5 metus augo beveik visų (išskyrus tabako gaminių) ūkio sektorių eksportas.

Paslaugų eksporto augimo tempai spartesni nei prekių eksporto

Paslaugų eksporto vertė 2024 m. siekė 22,4 mlrd. eurų, per 5 metus (nuo 2019 m.) išaugusi 10,5 mlrd. eurų, arba vidutiniškai po 13,5 proc. per metus. Per 5 metus viso eksportuota paslaugų už 84,1 mlrd. eurų.

Pagrindinės paslaugų eksporto rinkos yra ES-27 šalys, į jas 2024 m. buvo eksportuota 74,0 proc. visų paslaugų. Vidutiniu laikotarpiu (2019-2024 m.) ES-27 rinkos dalis paslaugų eksporte padidėjo 10,2 proc. p., o ilguoju laikotarpiu (2015 – 2024 m.) net 17,7 proc. p.

2019 – 2024 m. sparčiai augo visų Lietuvos paslaugų eksportas išskyrus mokėjimus už intelektinę nuosavybę. Didžiausią įtaką augimui nagrinėjamoju laikotarpiu darė transporto paslaugos (29,9 proc. p.) bei kitos verslo paslaugos (19,2 proc. p.). Reikšmingą indėlį paslaugų eksporto vertės augimui turėjo telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų (15,8 proc. p.), finansinių paslaugų (12,8 proc. p.) eksporto augimas.

[2] Inžinerinė pramonė apima 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29 ir 30 CPA klasifikatoriaus veiklas.

I. Lietuvas eksporto struktūra

Pagal PVM deklaracijų duomenis, 2024 m. bendra prekių (lietuviškos kilmės bei reeksporto) ir paslaugų eksporto vertė sudarė daugiau nei trečdalį (35,2 proc.) Lietuvos įmonių pardavimų vertės.

Vertinant vidutiniu laikotarpiu (2020 – 2024 m.), eksporto vertės dalis šalies įmonių pardavimų struktūroje svyravo 35,2 – 38,1 proc. intervalo ribose (aukščiausias taškas buvo pasiektas 2022 m., o žemiausia vertė – 2024 m.). Nuo 2022 m. eksporto vertės dalis Lietuvos įmonių pardavimų struktūroje mažėjo. Tai rodo, kad traukiantis eksporto apimtims dėl silpnėjančios išorės paklausos, stiprėjo vidaus vartojimas ir augo įmonių pardavimai Lietuvoje. Stiprėjantį vidaus vartojimą patvirtina ir VDA [3] pateikiami pramonės pardavimo pajamų duomenys:

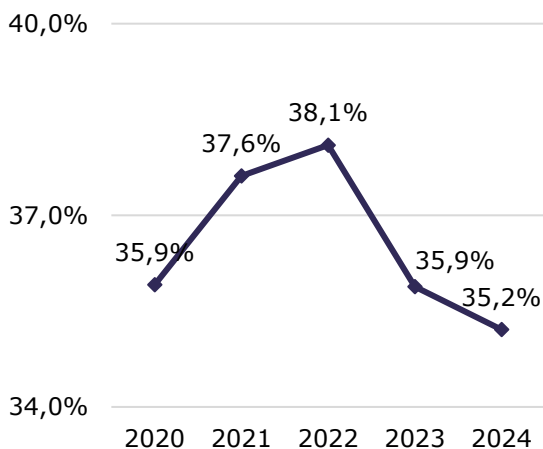
2024 m. eksportuotos produkcijos dalis sudarė

60,7 proc.

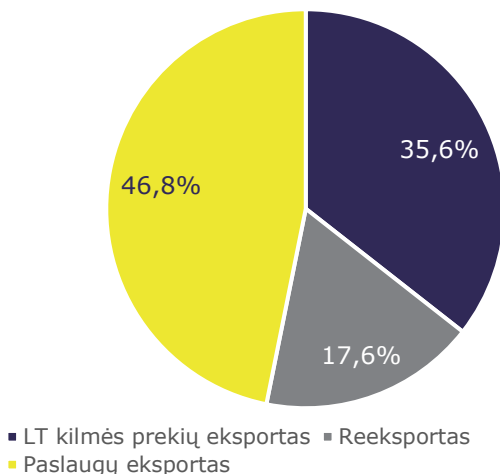
Ši dalis per analizuojamą laikotarpį susitraukė

3,1 proc. p.

1 pav. Bendras (prekių ir paslaugų) eksporto intensyvumas Lietuvoje

2 pav. Lietuvos įmonių 2024 m. eksporto vertės struktūra

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra, Valstybinė mokesčių inspekcija ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Remiantis įmonių pateiktomis PVM deklaracijomis, 2024 m. daugiau nei pusę (apie 53,2 proc.) Lietuvos įmonių eksporto vertės sudarė prekių eksportas, kurio pagrindinė dalis (35,6 proc.) teko lietuviškos kilmės prekių eksportui, o 17,6 proc. – prekių reeksportui (žr. 2 pav.). Pagal pateiktas PVM deklaracijas matyti, kad dar apie 46,8 proc. Lietuvos įmonių eksporto vertės sukūrė paslaugų sektorius.

[3] Valstybės duomenų agentūra: <https://osp.stat.gov.lt/lt/statistiniu-rodikliu-analize?hash=9fed5c3d-cf0e-46c7-be9a-04a1d629998a>

Prekes eksportuojančios įmonės Lietuvoje

Prekes eksportuojančių įmonių skaičius Lietuvoje 2024 m. siekė 10001.

Per 2024 m. bendras eksportuojančių įmonių skaičius sumažėjo 937 įmonėmis arba

8,6 proc.

Per pastaruosius penkerius metus šis skaičius susitraukė 367 įmonėmis arba vidutiniškai

po 0,7 proc. kasmet

2024 m. apie pusė (4932 įmonės arba 49,3 proc.) visų eksportuojančių įmonių **vykdė lietuviškos kilmės prekių eksportą.**

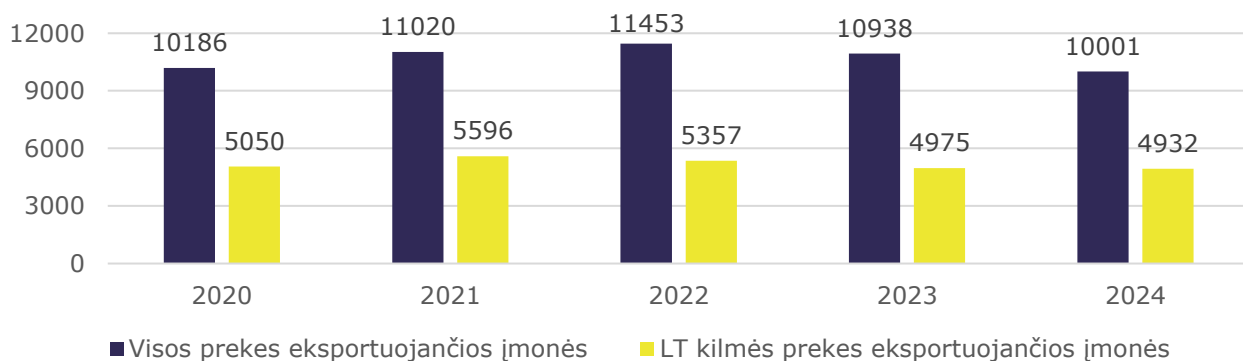
Per 2024 m. lietuviškos kilmės prekes eksportuojančių įmonių skaičius sumažėjo 43 įmonėmis arba

0,9 proc.

Vidutiniu laikotarpiu (2019 – 2024 m.) šių įmonių skaičius susitraukė 145 įmonėmis arba vidutiniškai

po 0,6 proc. kasmet

3 pav. Prekes eksportuojančių įmonių skaičius Lietuvoje, 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra.

Lietuviškos kilmės prekes eksportuojančios įmonės 2024 m. generavo apie 70 proc. Lietuvos prekių eksporto vertės, kuri siekė

24,6 mlrd. Eur

Lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė 2024 m. per metus padidėjo

67,5 mln. Eur

arba

0,3 proc.

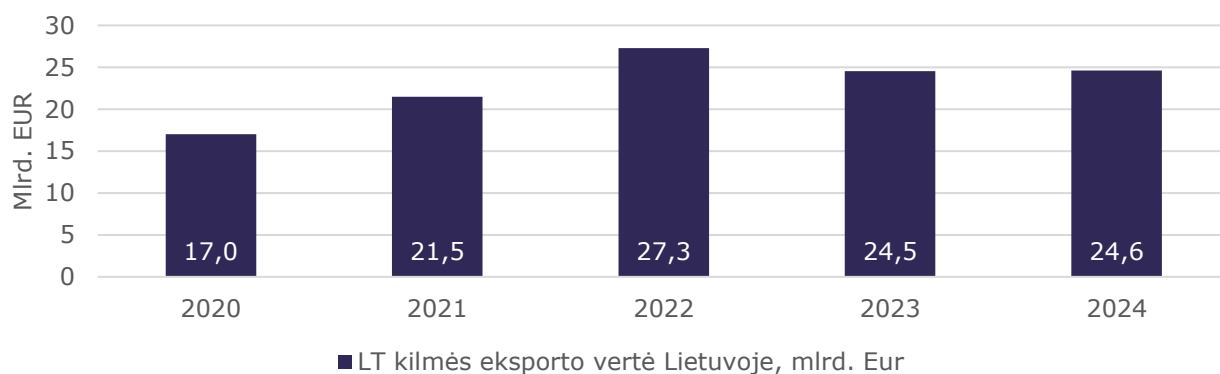
Vidutiniu laikotarpiu (2019 - 2024 m.) lietuviškos kilmės prekių eksporto vertė paaugo

6,8 mlrd. Eur

arba vidutiniškai

6,7 proc. kasmet

4 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas Lietuvoje, mlrd. Eur

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra.

The image shows two stacks of shipping containers against a black background. The left stack consists of two orange containers, and the right stack consists of two blue containers. Each container has vertical corrugated panels. Yellow and black diagonal hazard stripes are visible on the top and bottom edges of the orange containers. A yellow square is positioned at the top right of the blue container stack, and a purple square is on the right side of the lower blue container. The title text is overlaid on the orange containers.

II. Lietuvos prekių eksporto raida

Bendra Lietuvos prekių eksporto vertė 2024 m. siekė 36,8 mlrd. eurų, per 5 metus (nuo 2019 m.) išaugusi 24,1 proc., arba vidutiniškai po 4,4 proc. per metus.

Lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų)
55 proc.

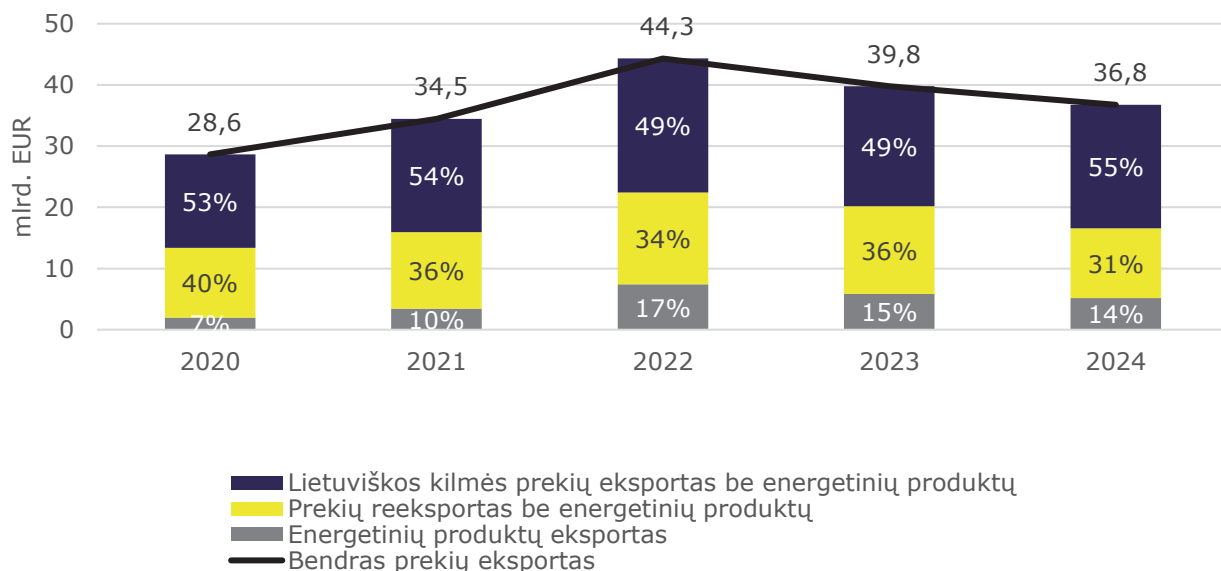
Reeksportuotos prekės (be energetinių produktų)
31 proc.

Energetiniai produktai
14 proc.

Vis didesnę dalį Lietuvos užsienio prekybos užima lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas: jo dalis Lietuvos prekių eksporto struktūroje per penkerius metus padidėjo 6,4 proc. p., energetinių produktų dalis struktūroje išaugo 1 proc. p., reeksportuojamų prekių (be energetinių produktų) užimama dalis atitinkamai sumažėjo 7,4 proc. p.

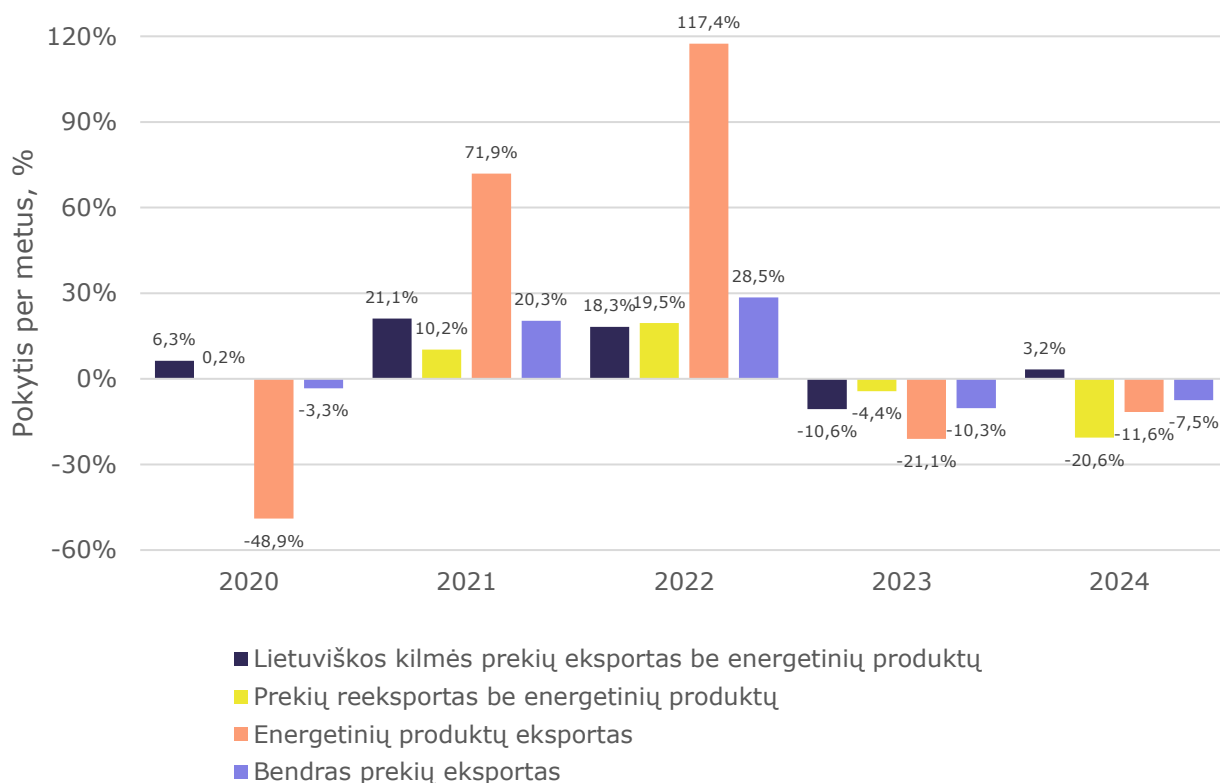
Labiausiai svyruojantis 2020 – 2024 m. buvo energetinių produktų eksportas (žr. 6 pav.), jo metinis pokytis svyravo nuo -48,9 proc. per metus (2020 m.) iki 117,4 proc. (2022 m.), per penkerius metus vidutiniškai augdamas po 5,8 proc. per metus. Aukščiausiu metiniu augimu per pastaruosius penkerius metus pasižymėjo lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų), jų eksportas augo vidutiniškai po 7,0 proc. per metus bei augimas nagrinėjamu laikotarpiu svyravo mažiausiai (tarp -10,6 proc. ir 21,1 proc.).

5 pav. Lietuvos prekių eksporto struktūra, 2020 – 2024 m.

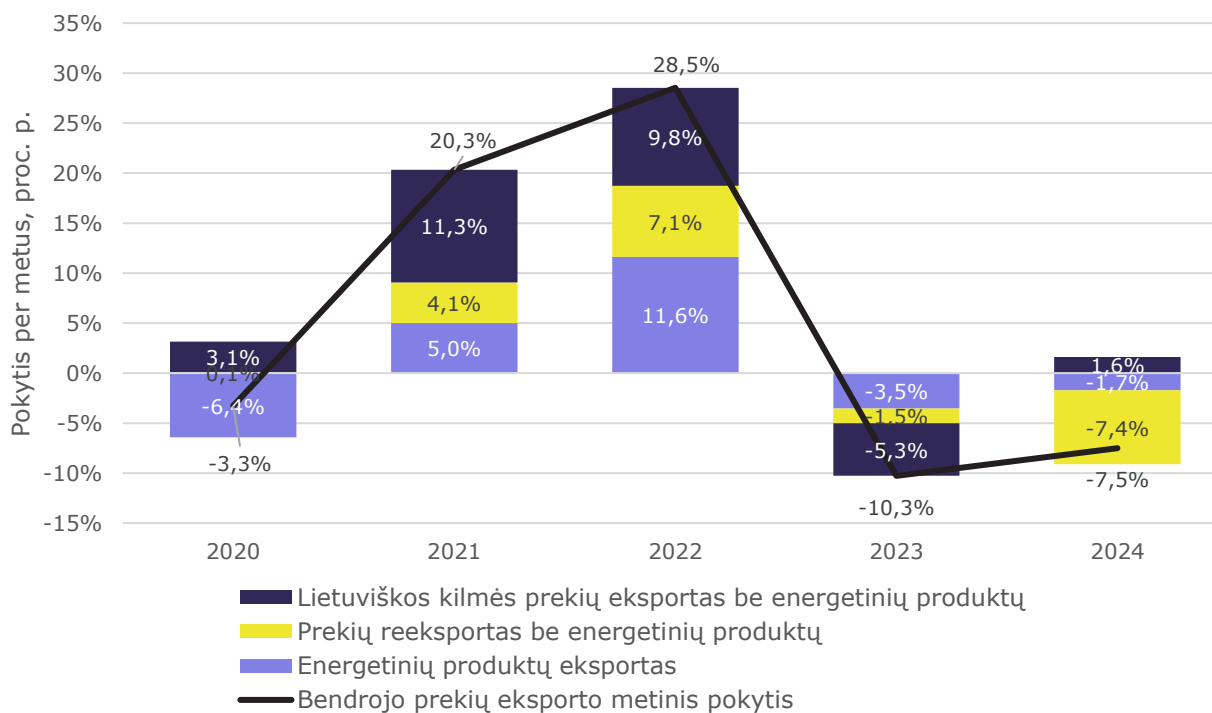
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

6 pav. Lietuvos prekių eksporto kaita, 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

7 pav. Lietuvos prekių eksporto augimas ir kaitos veiksniai, 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Nagrinėjama laikotarpiu eksportui įtaką darė skirtingi veiksniai (žr. 7 pav.). 2020 m. didžiausią neigiamą įtaką darė energetinių produktų eksportas. 2021m. daugiau nei pusę viso augimo lėmė lietuviškos kilmės prekių (be energ. produktų) eksportas, 2022 m. pagrindinis vaidmuo augime teko energetiniams produktams. 2023 m. bendrąjį eksportą žemyn traukė lietuviškos kilmės prekių (be energ. produktų) eksportas, o 2024 m. beveik visą eksporto vertės mažėjimą lėmė reeksporto susitraukimas.

Energetiniai produktai

2024 m. energetinių produktų eksporto vertė siekė 5,2 mlrd. eurų, per penkerius metus išaugusi 33,1 proc. (arba vidutiniškai po 5,9 proc. per metus).

2024 m. 85 proc. šių gaminių vertės sudarė lietuviškos kilmės energetiniai produktai, o apie 15 proc. - reeksportuoti energetiniai produktai.

Lietuviškos kilmės energetinių produktų eksportas 2024 m. siekė

4,4 mlrd. Eur

Per pastaruosius penkerius metus šis skaičius paaugo

1,0 mlrd. Eur

arba vidutiniškai po

5,1 proc. per metus

Reeksportuotų energetinių produktų vertė 2024 m. siekė

0,8 mlrd. Eur

Per pastaruosius penkerius metus šis skaičius paaugo

0,3 mlrd. Eur

arba vidutiniškai po

10,9 proc. per metus

Lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų)

Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė 2024 m. siekė 20,2 mlrd. eurų, ir nuo 2019 m. vidutiniškai augo po 7,0 proc. kasmet. Šių gaminių eksporto vertė nuo 2019 m. augo kasmet, išskyrus 2023 m., kai susitraukė 10,6 proc.

Žvelgiant per kainų ir apimčių prizmę nuo 2019 m. apie 10 proc. išaugo lietuviškos kilmės prekių (be energ. produktų) eksporto apimtys bei apie 27 proc. paaugo eksportuojamų produktų kainos. Šių veiksnių įtaka kasmet keitėsi, tarkim 2024 m. (panašiai kaip ir 2020 m.) augo eksporto apimtys bei traukėsi kainos. 2021 m. augant tiek kainoms, tiek apimtims, pastarosios darė stipresnę įtaką eksporto vertės augimui. 2022 m. eksporto augimą lėmė augančios kainos, o apimtys traukėsi. 2023 m. traukėsi tiek kainos, tiek apimtys, tačiau eksporto vertės mažėjimą iš esmės lėmė apimčių susitraukimas.

Pagal prekių grupes, 2024 m. pagrindinę eksporto vertę sudarė:

Tiek baldai, tiek plastikai buvo labiausiai eksportuojamos prekių kategorijos nagrinėjamu laikotarpiu, tuo metu elektros mašinos ir įranga į labiausiai eksportuojamų prekių trejetuką patenka nuo 2023 m. Iki tol ta vieta atitekdavo medienai ir jos gaminiams, o 2020 m. – javams.

2024 m. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto metiniam augimui didžiausią įtaką darė išaugęs elektros mašinų ir įrangos, plastikų bei chemijos produktų eksportas – prie augimo prisidėjęs atitinkamai 1,2 ir po 0,8 procentinio punkto arba atitinkamai 241,9 mln. eurų, 156,9 mln. eurų ir 148,1 mln. eurų. Tuo tarpu didžiausią neigiamą indėlį (atitinkamai -0,7, -0,4 ir -0,4 procentinio punkto) darė javai, transporto priemonės bei tabako gaminiai. Per penkerius metus, labiausiai paaugo:

Elektros mašinų ir įrangos eksporto vertė, kuri padidėjo

849,8 mln. Eur

ir augo

15,8 proc. kasmet

Baldų eksportas, kuris padidėjo

602,8 mln. Eur

ir augo

4,2 proc. kasmet

Reeksportuojamos prekės

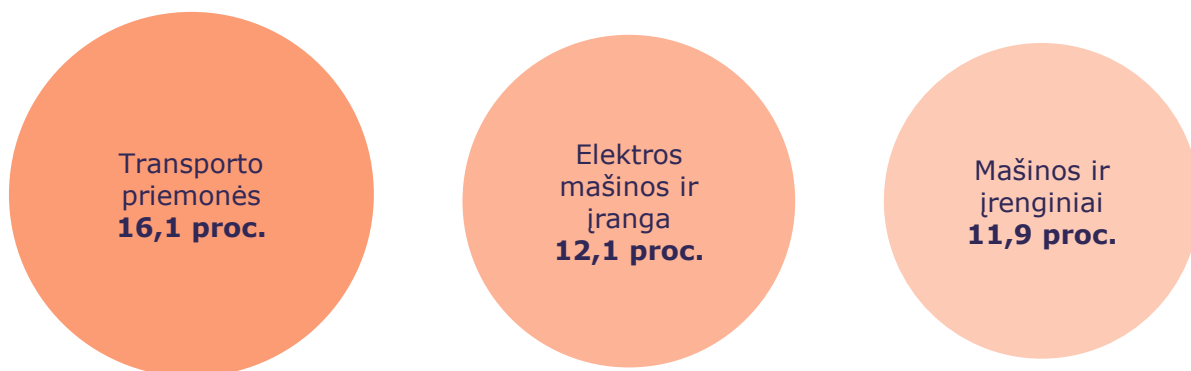
Reeksportuojamų prekių (be energetinių produktų) vertė 2024 m. siekė 11,4 mlrd. eurų, ir nuo 2019 m. vidutiniškai augo po 0,1 proc.

Šių gaminių eksporto vertė iki tol augusi, nuo 2023 m. dėl taikomų sankcijų buvusioms pagrindinėms reeksporto rinkoms pradėjo trauktis. Per 5 metus reeksporto vertė į Rusiją susitraukė 3,2 mlrd. eurų (arba vidutiniškai po -31,7 proc. per metus).

Ilgą laiką buvusi pagrindine reeksporto rinka, siekiančia trečdalį reeksporto vertės, 2024 m. Rusija nusileido į 6-ąją vietą reeksporto struktūroje, su 5,0 proc. reeksporto vertės.

Analizuojant per kainos ir apimtys prizmę, reeksporto apimtys nuo 2019 m. padidėjo apie 1,4 proc., o kainos susitraukė apie -0,7 proc.

Pagal prekių grupes, 2024 m. pagrindinę reeksporto vertę sudarė:

Per pastaruosius penkerius metus svarbiausios reeksportuojamų prekių kategorijos nepakito, tačiau keitėsi jų svoriai reeksporto struktūroje: transporto priemonių dalis per penkerius metus paaugo 4,3 proc. p., o mašinų ir įrenginių susitraukė 6,3 proc. p. Mašinų ir įrenginių eksporto vertė sumažėjo 708,0 mln. eurų (arba vidutiniškai po -8,1 proc. kasmet).

2024 m. labiausiai paaugo:

Farmacijos produktų reeksportas

147,8 mln. Eur

arba

16,4 proc.

Tabako gaminių reeksportas

20,5 mln. Eur

arba

beveik padvigubėjo

Per penkerius metus:

**Transporto priemonių
reeksporto vertė išaugo**

492,3 mln. Eur

arba vidutiniškai

6,5 proc. kasmet

**Farmacijos produktų
reeksporto vertė išaugo**

296,8 mln. Eur

arba vidutiniškai

6,9 proc. kasmet

Pagal reeksporto (be energetinių produktų) geografiją, 2024 m. reeksporto vertės dalis pasiskirstė taip:

- ES rinkai (67 proc.),
- NVS šalims (20 proc.)
- Azijos regionui (4 proc.)

ES šalių dalis reeksporto struktūroje per penkerius metus paaugo 24 proc. p., NVS dalis susitraukė 29 proc. p., kitų regionų pokyčiai nebuvo reikšmingi: Azijos regiono dalis padidėjo (2 proc. p.), Š. Amerikos ir kitų regionų po 1 proc. p.

Vertinant pagal šalis, 2024 m. didžiausia reeksporto (be energetinių produktų) teko:

- Latvijai (17,8 proc.)
- Estijai (10 proc.)
- Lenkijai (10 proc.)

Latvijos rinkos dalis reeksporto struktūroje per penkerius metus padidėjo reikšmingiausiai – net 6 proc. p. – paaugo 683,3 mln. eurų (arba vidutiniškai po 8,6 proc. per metus). Reeksportas į Estiją ir Lenkiją per 5 metus paaugo po 0,5 mlrd. eurų į kiekvieną šalį.

Per penkerius metus reeksporto (be energetinių produktų) vertė padidėjo

31,1 mln. Eur

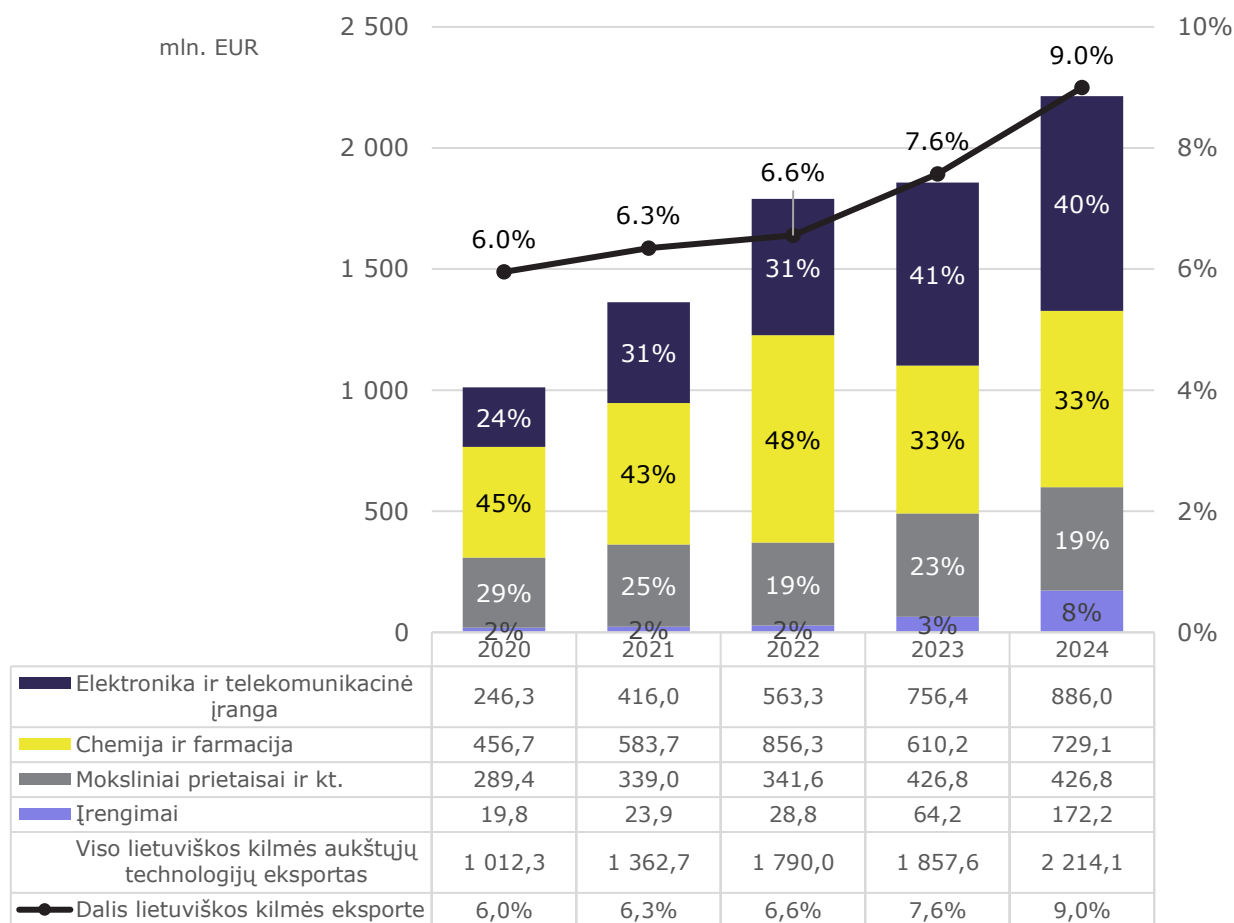
Prie augimo daugiausia prisidėjo reeksporto augimas į Baltijos šalis bei Lenkiją.

[4] https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/htec_esms_an_5.pdf

Aukštųjų technologijų prekių eksportas

Aukštųjų technologijų (angl. *Hi-Tech*) [4] prekių eksportas 2024 m. siekė 2,2 mlrd. eurų ir sudarė 9,0 proc. visos lietuviškos kilmės eksporto vertės. Ši dalis per 5 metus išaugo 3,0 proc. p., arba vidutiniškai po 15,8 proc. kasmet.

8 pav. Lietuviškos kilmės aukštųjų technologijų produktų eksporto struktūra, 2020-2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Per penkerius metus keitėsi aukštųjų technologijų prekių eksporto struktūra.

Elektronika ir
telekomunikacinė
įranga
+19 proc. p.

Chemija ir
farmacija
-24 proc. p.

2024 m. dėl reeksporto vertės mažėjimo traukiantis bendrajam prekių eksportui, o lietuviškos kilmės prekių eksportui praktiškai nekintant, aukštųjų technologijų prekių eksporto vertė augo 19,2 proc., o šių prekių vertė be plastikų ir jų gaminių (PET) augo – 19,5 proc., vidutinis metinis augimas per 5 metus siekė 25,4 proc.

Per penkerius metus augo visų aukštųjų technologijų prekių grupių eksportas, išskyrus kompiuterių ir biuro technikos eksporto vertę, kuri susitraukė 2,4 mln. eurų (arba vidutiniškai po 3,7 proc. per metus).

Daugiausiai prie aukštųjų technologijų prekių eksporto augimo per pastaruosius penkerius metus prisidėjo:

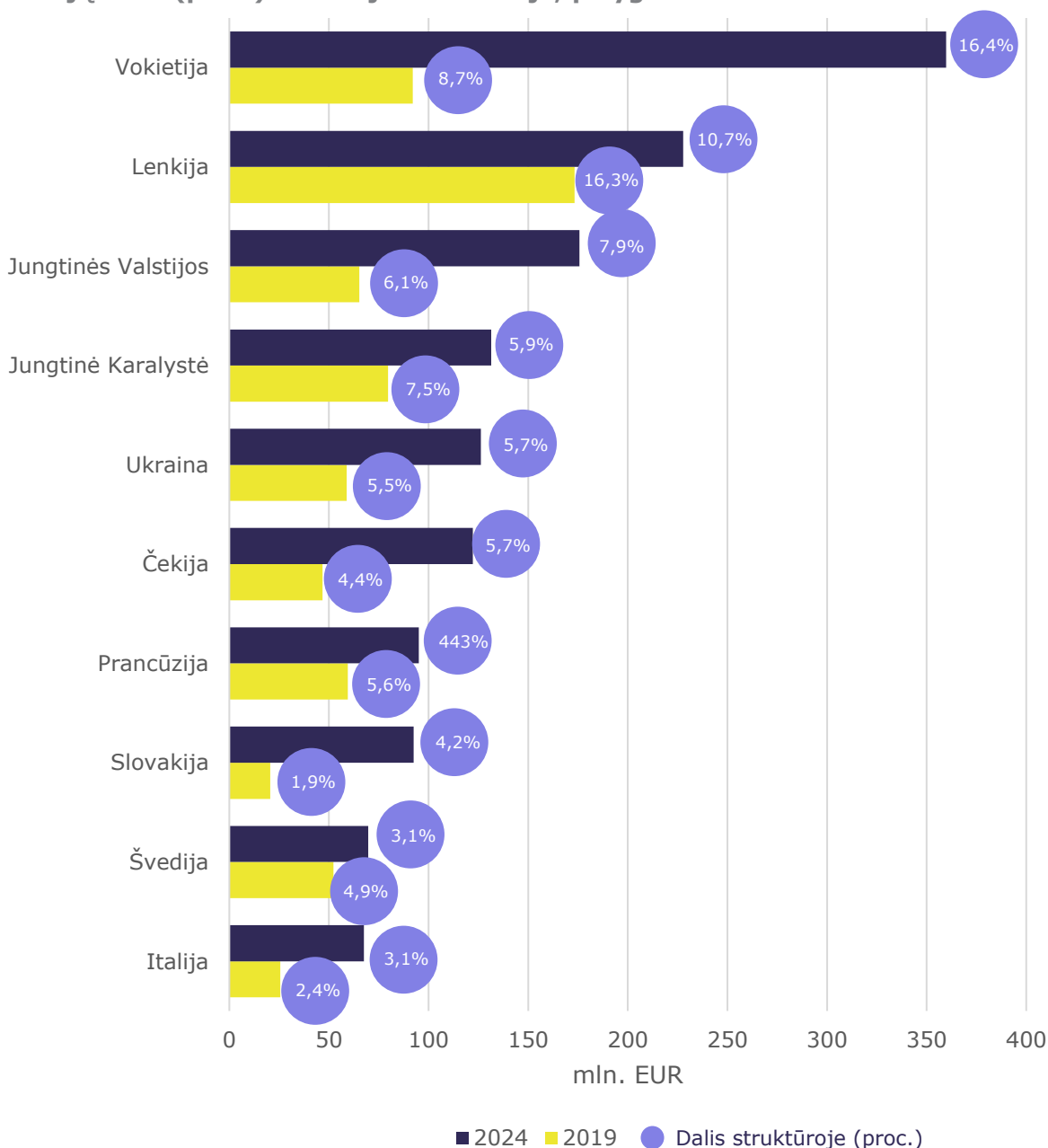

Analizuojant aukštųjų technologijų prekių eksporto struktūrą produktų lygmenyje, beveik 2/3 viso šių prekių eksporto sudarė trys produktai:

- PET gaminiai (28,5 proc.)
- Elektros skydai ir plokštės (17,7 proc.)
- Radarai (13,8 proc.)

Reikia pastebėti, kad PET užimama dalis aukštųjų technologijų prekių eksporto struktūroje nuo 52 proc. 2019 m. susitraukė 23,6 proc. p., užleisdama vietą kitiems produktams, tokiu būdu Lietuvos aukštųjų technologijų prekių eksportas tampa geriau diversifikuotas.

9 pav. Top 10 lietuviškos kilmės aukštųjų technologijų prekių eksporto rinkų 2024 m. ir jų dalis (proc.) bendroje struktūroje, palyginti su 2019 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Pagrindinės aukštųjų technologijų prekių eksporto partnerės pastaruosius 5 metus išlieka tos pačios (Vokietija, Lenkija ir JAV), nors šių šalių užimamos rinkos dalys bendroje aukštųjų technologijų eksporto struktūroje keitėsi reikšmingai:

- Vokietija (+7,8 proc. p.)
- JAV (+1,9 proc. p.)
- Lenkija (-5,9 proc. p.)

III. Prekių eksportas į tikslines rinkas

81 proc. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertės sudaro eksportas į tikslines rinkas.

2024 m. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto vertė į tikslines rinkas išaugo 688,8 mln. eurų (arba 4,4 proc.) iki 16,3 mlrd. eurų. Eksportuojamų prekių vertė didėjo 2/3 tikslinių rinkų. Labiausiai prie augimo prisidėjo eksportas į:

JAV
199,0 mln. Eur
(19,6 proc.)

Vokietija
150,2 mln. Eur
(6,7 proc.)

Lenkija
135,7 mln. Eur
(8,5 proc.)

Per penkerius metus (2019 – 2024 m.) lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas į tikslines rinkas augo vidutiniškai po 7,8 proc. per metus, 0,8 proc. p. daugiau negu bendras lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksportas.

Per penkerius metus eksportas augo visose rinkose išskyrus tris:

Japonija
-84,5 mln. Eur
(12,3 proc.
kasmet)

Belgija
-75,0 mln. Eur
(4,0 proc.
kasmet)

Singapūra
-12,4 mln. Eur
(4,1 proc.
kasmet)

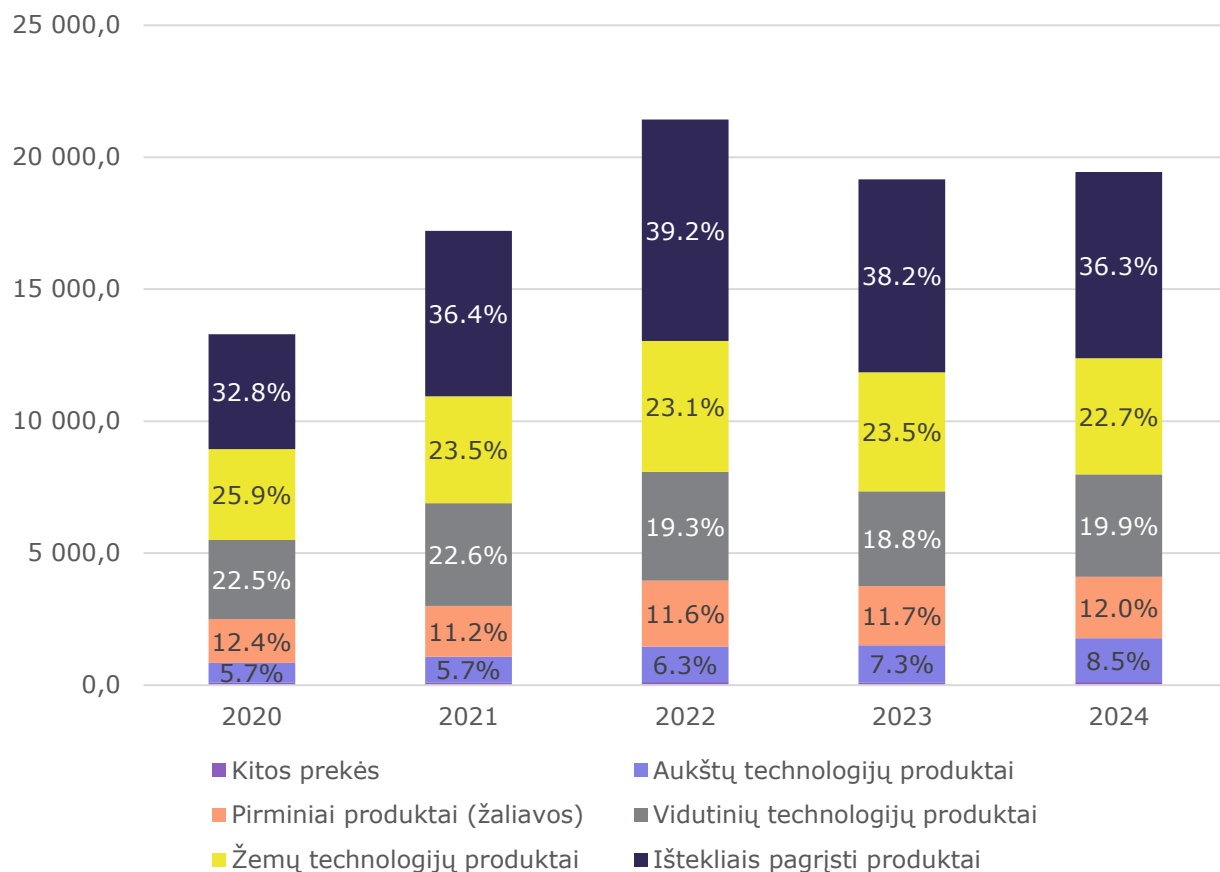
Iš esmės dėl 109,8 mln. eurų sumažėjusio tabako gaminių eksporto.

Daugiausiai dėl sumažėjusio šių grupių eksporto:

- tabako gaminių (-57,8 mln. Eur),
- trašų (-33,2 mln. Eur)
- žuvų ir vėžiagyvių (-26,4 mln. Eur)

Daugiausiai dėl sumažėjusio tabako gaminių, trašų bei chemijos produktų eksporto.

10 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksportas į tikslines rinkas pagal technologinį intensyvumą 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

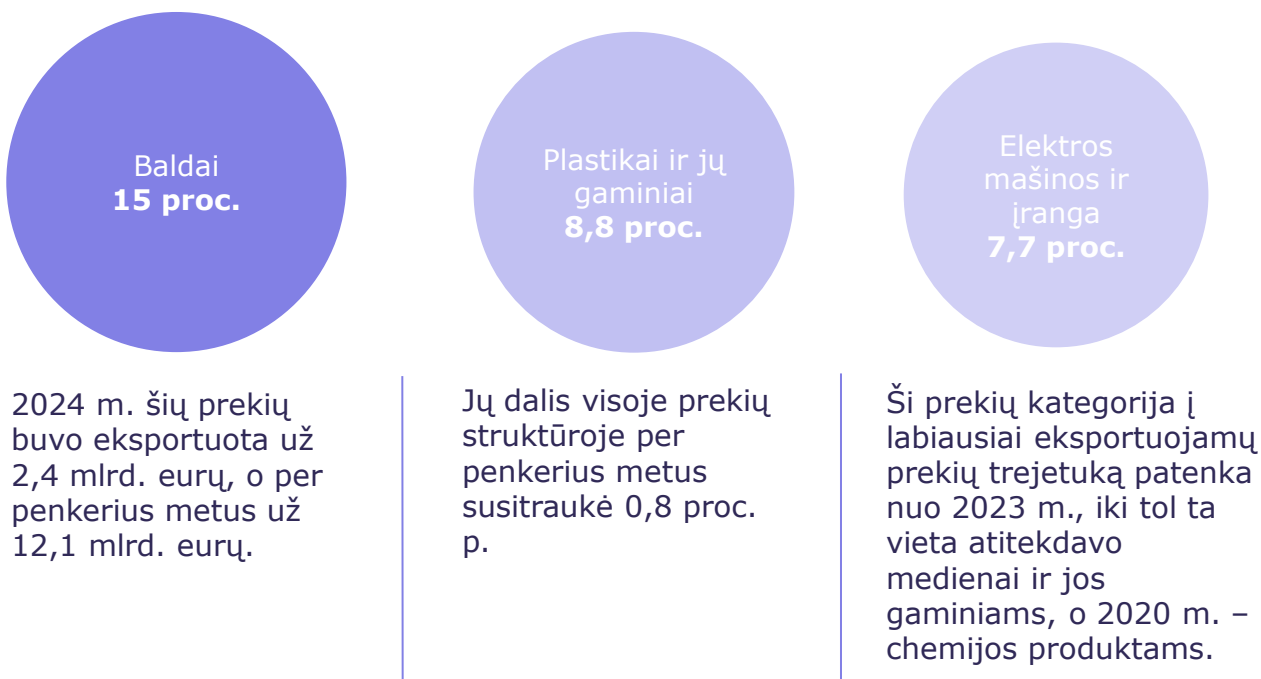
Lietuvos eksporte į tikslines rinkas dominuoja žemų technologijų ir ištekliais pagrįstų produktų eksportas. Aukštųjų technologijų prekių eksportas, užima sąlyginai nedidelę (8,6 proc.) dalį (2024 m.), tačiau auga stabiliai ir sparčiai. Tačiau, nors aukštųjų technologijų prekių eksportas į tikslines rinkas per penkerius metus augo sparčiausiai, lyginant su kitais produktais, didžiausią indėlį į augimą darė ištekliais pagrįstų produktų eksportas.

1 lentelė. Prekių pagal technologinį intensyvumą indėlis į eksporto į tikslines rinkas augimą 2019 – 2024 m.

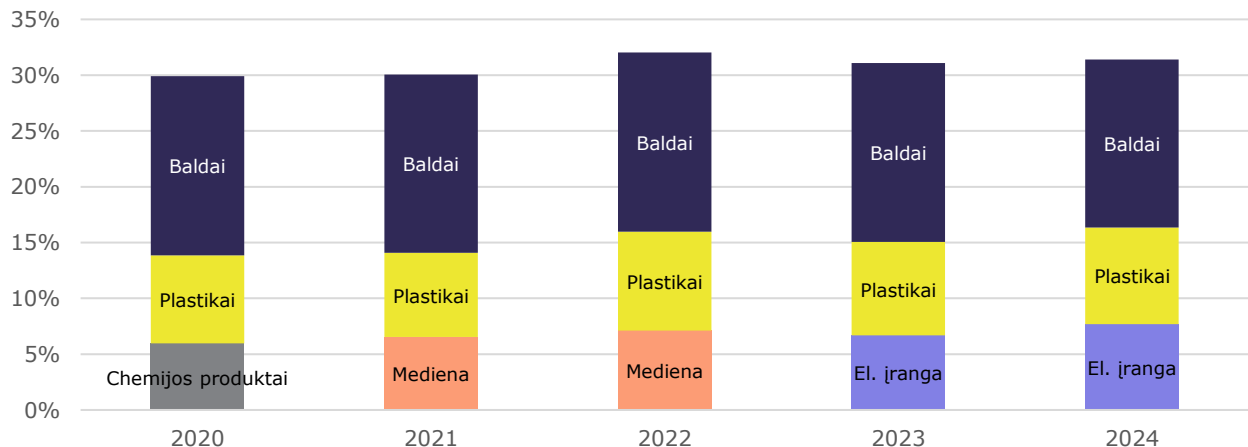
Produktų grupė	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Ištekliais pagrįsti produktai	7 088.3	38.5%	6.7%	14.5 proc.p.	36.3%
Žemų technologijų produktai	4 433.5	28.5%	5.1%	7.2 proc.p.	22.7%
Vidutinių technologijų produktai	3 878.9	44.0%	7.6%	8.7 proc.p.	19.9%
Pirminiai produktai (žaliavos)	2 345.4	63.3%	10.3%	6.7 proc.p.	12.0%
Aukštųjų technologijų produktai	1 677.8	105.6%	15.5%	6.3 proc.p.	8.6%
Kitos prekės	114.9	24.8%	4.5%	0.2 proc.p.	0.6%
Viso į tikslines rinkas	19 538.9	43.6%	7.5%	43.6 proc.p.	100.0%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Ketvirtadalį eksporto į tikslines rinkas sudaro baldai ir plastikai. Vertinant pagal prekių grupes, 2024 m., kaip ir pastaruosius penkerius metus, didžiausia eksporto vertė teko šioms grupėms:

11 pav. Populiariausios lietuviškos kilmės prekės, eksportuojamos į tikslines rinkas 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

2024 m. lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto metiniam augimui tikslinėse rinkose didžiausią įtaką darė elektros mašinų, plastikų bei chemijos produktų eksportas – prie augimo prisidėjęs atitinkamai 1,3 ir po 0,8 procentinio punkto bei bendrai padidėjęs 458,1 mln. eurų. Tuo metu didžiausią neigiamą indėlį (atitinkamai -0,6, -0,4 ir -0,4 procentinio punkto) darė tabako produktai, transporto priemonės bei baldai, kurių eksportas 2024 m. bendrai susitraukė 215,7 mln. eurų. Per penkerius metus labiausiai paaugo elektros mašinų ir įrangos eksporto vertė (padidėjo 602,3 mln. eurų, augo po 14,0 proc. kasmet) bei baldų eksportas (padidėjo 558,4 mln. eurų arba po 5,3 proc. kasmet).

An aerial photograph of a vibrant green agricultural field. A blue tractor is pulling a harrow, creating distinct parallel tracks in the grass. The scene is captured from a high angle, showing the texture of the vegetation and the mechanical details of the farming equipment. The lighting is bright, casting soft shadows.

IV. Prekių eksportas pagal pramonės ir žemės ūkio sektorius

Vertinant pagal pramonės sektorius, 2024 m., kaip ir per pastaruosius penkerius metus, didžiausia eksporto vertės dalis teko inžinerinės pramonės gaminiams (27,1 proc.). Šios pramonės prekių buvo eksportuota už 5,5 mlrd. eurų, o per penkerius metus už 23,2 mlrd. eurų.

Antrą vietą struktūroje užima baldų ir medienos pramonė (17,2 proc.), maisto ir gėrimų pramonė (17,2 proc.), toliau chemijos ir vaistų pramonė (13,1 proc.).

2024 m. keturi ūkio sektoriai darė teigiamą įtaką eksporto augimui:

- Chemijos ir vaistų pramonės gaminiai (+419,8 mln. Eur arba 18,8 proc.)
- Inžinerinės pramonės gaminiai (+261,8 mln. Eur arba 5,0 proc.)
- Maisto ir gėrimų pramonė (+131,9 mln. eurų arba 3,9 proc.)
- Atliekų eksportas (+98,2 mln. Eur arba 23,7 proc.)

2 lentelė. Lietuvos ūkio sektorių indėlis į prekių eksporto augimą 2019 – 2024 m.

Ūkio sektoriai	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Inžinerinė pramonė	5 485.2	64.1%	10.4%	14.9 proc.p.	27.1%
Maisto ir gėrimų pramonė	3 483.3	48.7%	8.3%	7.9 proc.p.	17.2%
Baldų ir medienos pramonė	3 474.7	29.9%	5.4%	5.6 proc.p.	17.2%
Chemijos ir vaistų pramonė	2 655.4	27.1%	4.9%	3.9 proc.p.	13.1%
Žemės ūkio produktai	1 571.9	49.4%	8.4%	3.6 proc.p.	7.8%
Kiti ūkio sektoriai	1 193.4	45.0%	7.7%	2.6 proc.p.	5.9%
Drabužių, tekstilės ir odos pramonė	786.4	3.7%	0.7%	0.2 proc.p.	3.9%
Tabako gaminiai	637.8	-2.6%	-0.5%	-0.1 proc.p.	3.2%
Popierius ir popieriaus pramonė	511.7	66.3%	10.7%	1.4 proc.p.	2.5%
Atliekų surinkimas, tvarkymas ir šalinimas; medžiagų atgavimas	418.4	21.7%	4.0%	0.5 proc.p.	2.1%
Iš viso lietuviškos kilmės prekės (be energetinių produktų)	20 218.1	40.5%	7.0%	40.5 proc.p.	100.0%

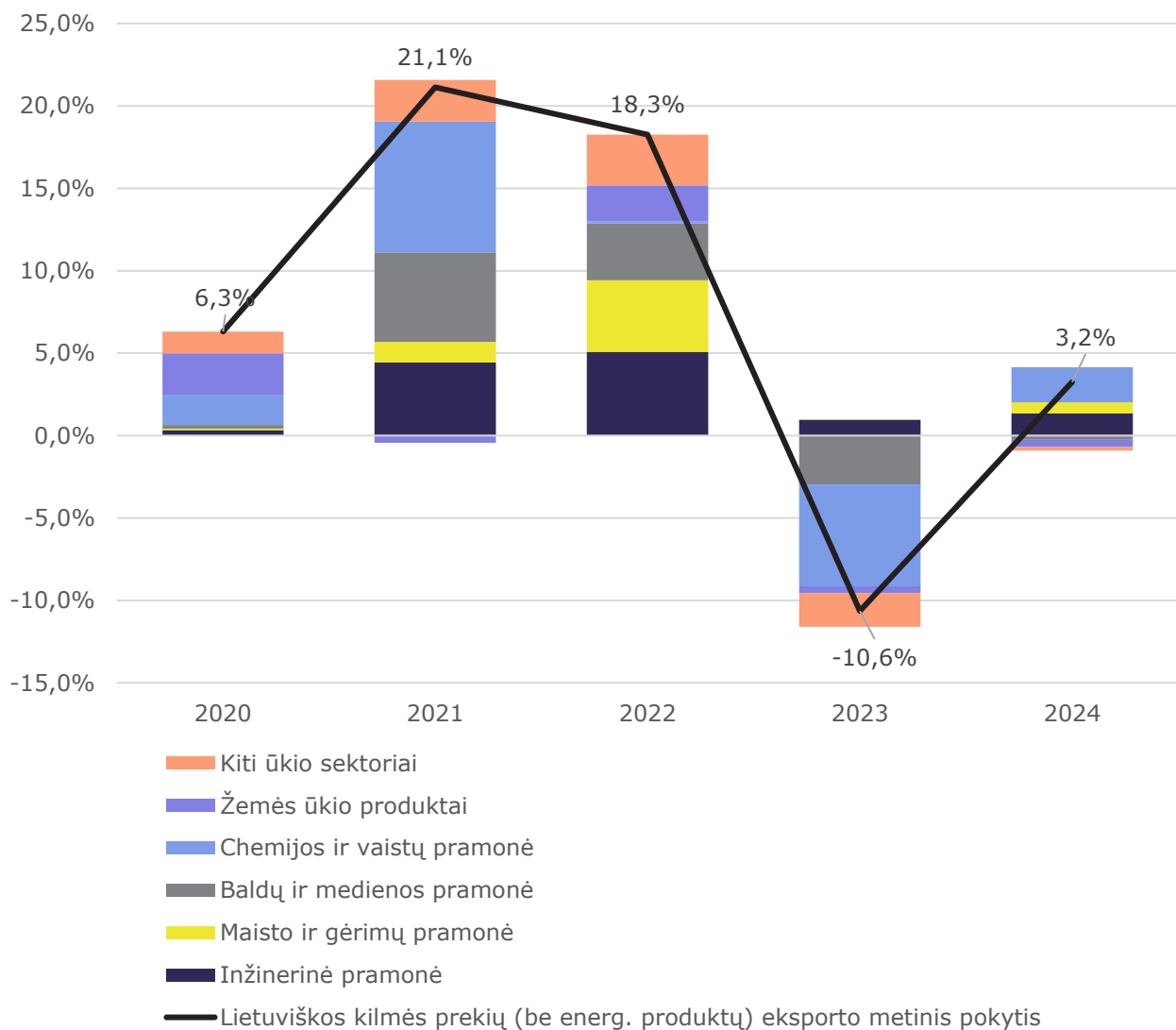
Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Nagrįnėjamu penkerių metų laikotarpiu beveik trečdalį viso lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto augimo lėmė inžinerinė pramonė. Reikšmingą indėlį darė maisto ir gėrimų bei baldų ir medienos pramonės šakos (prie ilgalaikio augimo atitinkamai prisidėjusios 7,9 ir 5,6 proc. p.). Reikia pastebėti, kad per penkerius metus augo visų ūkio sektorių eksportas, išskyrus tabako gaminių, kurių eksportas susitraukė 16,9 mln. eurų arba vidutiniškai traukėsi po -0,5 proc. per metus.

2020 – 2022 m. didžioji dalis ūkio sektorių darė teigiamą įtaką Lietuvos prekių eksportui; 2022 m. mažėjo tik atliekų surinkimo sektoriaus eksportas. 2023 m. beveik visi sektoriai traukė eksportą žemyn, išskyrus tris: inžinerinė pramonė, maisto ir gėrimų bei popieriaus pramonė).

Reikia paminėti, jog du ūkio sektoriai: inžinerinė bei maisto ir gėrimų pramonė nagrinėjamoju laikotarpiu (2020 – 2024 m.) visą laik darė teigiamą indėlį prekių eksportui.

12 pav. Lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto augimas ir kaitos veiksniai, pagal ūkio sektorius 2020 – 2024 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Inžinerinė pramonė

Inžinerinė pramonė sudarė didžiausią dalį lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporte ir nagrinėjamoju laikotarpiu reikšmingai prisidėjo prie lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimo – lėmė daugiau nei trečdalį (14,9 proc. p.) viso penkerių metų augimo.

Nagrinėjamoju laikotarpiu augo visų inžinerinės priemonės pošakių eksporto vertė, išskyrus variklinių transporto priemonių eksportą (kuris susitraukė 4,6 mln. eurų arba vidutiniškai po -0,2 proc. per metus). Per penkerius metus inžinerinės pramonės prekių eksportas padidėjo 2,1 mlrd. eurų (vidutiniškai po 10,4 proc. per metus).

Labiausiai prie visos inžinerinės pramonės eksporto augimo 2019-2024 m. prisidėjo:

- kompiuterių, elektroninių ir optinių gaminių (20,1 proc. p.)
- elektros įranga (15,8 proc. p.)

Pagal eksporto rinkas didžiausia inžinerinės pramonės eksporto vertė teko ES šalims (70,7 proc.). Šiaurės Amerikos regionas užėmė 7,1 proc. struktūroje.

Inžinerinės pramonės gaminių eksporto vertė į ES šalis šiuo periodu padidėjo

1,5 mlrd. Eur

arba

10,7 proc. kasmet

Š. Amerikos užimama dalis inžinerinės pramonės eksporto struktūroje padidėjo

261,6 mln. Eur

arba

24,7 proc. kasmet

3 lentelė. Inžinerinės pramonės eksportas pagal pošakius, 2019-2024 m.

Inžinerinės pramonės pošakiai	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Guminių ir plastikų gaminių gamyba	1 112.9	42.4%	7.3%	9.9 proc.p.	20.3%
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	1 088.0	160.5%	21.1%	20.1 proc.p.	19.8%
Elektros įrangos gamyba	922.5	133.2%	18.4%	15.8 proc.p.	16.8%
Metalo gaminių (išskyrus mašinas ir įrangą) gamyba	864.1	44.7%	7.7%	8.0 proc.p.	15.8%
Kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	591.8	37.8%	6.6%	4.9 proc.p.	10.8%
Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba	432.1	-1.1%	-0.2%	-0.1 proc.p.	7.9%
Kitos transporto įrangos gamyba	283.6	112.5%	16.3%	4.5 proc.p.	5.2%
Pagrindinių metalų gamyba	190.1	25.5%	4.6%	1.2 proc.p.	3.5%
Inžinerinės pramonės lietuviškos kilmės prekių eksportas iš viso	5 485.2	64.1%	10.4%	64.1 proc.p.	100.0%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Maisto ir gėrimų pramonė

Antrą vietą lietuviškos kilmės prekių eksporto (be energetinių išteklių) struktūroje užima maisto ir gėrimų pramonė (17,2 proc.). 2024 m. šios pramonės prekių buvo eksportuota už 3,5 mlrd. eurų, o per penkerius metus už 15,1 mlrd. eurų.

Per penkerius metus maisto ir gėrimų pramonės prekių eksportas padidėjo 1,1 mlrd. eurų (vidutiniškai po 8,3 proc. per metus). Maisto ir gėrimų pramonė reikšmingai prisidėjo prie lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimo – lėmė penktadalį (7,9 p. p.) penkių metų augimo.

4 lentelė. Maisto ir gėrimų pramonės eksportas pagal pošakius, 2019-2024 m.

Pošakiai	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Maisto produktai	3 309.5	50.8%	8.6%	47.6 proc.p.	95.0%
Gėrimai	173.8	17.0%	3.2%	1.1 proc.p.	5.0%
Maisto ir gėrimų pramonės prekių eksportas iš viso	3 483.3	48.7%	8.3%	48.7 proc.p.	100.0%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Pagal eksporto rinkas didžiausia maisto ir gėrimų pramonės eksporto vertė teko ES šalims (75,7 proc.).

Maisto ir gėrimų pramonės gaminių eksporto vertė į ES šalis šiuo periodu padidėjo

903,0 mln. Eur
arba
8,7 proc. kasmet

Analizuojant pagal šalis, pagrindinės maisto ir gėrimų pramonės eksporto rinkos 2024 m. buvo:

- Lenkija (13,0 proc.)
- Vokietija (11,8 proc.)
- Latvija (10,2 proc.)
- Italija (9,0 proc.)
- Jungtinė Karalystė (7,1 proc.)

Per penkerius metus labiausiai maisto ir gėrimų eksportas augo į Lenkiją (147,7 mln. eurų), Latviją (123,5 mln. eurų) bei Italiją (111,9 mln. eurų).

Baldų ir medienos pramonė

Baldų ir medienos pramonės prekių eksporto vertė lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto struktūroje sudaro 17,2 proc. 2024 m. šios pramonės prekių buvo eksportuota už 3,5 mlrd. eurų, o per penkerius metus už 17,4 mlrd. eurų.

Baldų ir medienos eksporto dalis struktūroje per 5 metus sumažėjo 1,4 procentinio punkto, tačiau eksporto vertė per 5 metus išaugo 800,8 mln. eurų, vidutiniškai po 5,4 proc. per metus. Baldų ir medienos pramonė reikšmingai prisidėjo prie lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės augimo – lėmė septintadalį (5,6 p. p.) penkerių metų augimo.

Pagal eksporto rinkas didžiausia baldų ir medienos pramonės eksporto vertė teko ES šalims (68,7 proc.).

Baldų ir medienos pramonės gaminių eksporto vertė į ES šalis šiuo periodu padidėjo

625,2 mln. Eur
arba
6,3 proc. kasmet

Š. Amerikos užimama dalis baldų eksporto struktūroje padidėjo

78,2 mln. Eur
arba
9,4 proc. kasmet

5 lentelė. Baldų ir medienos pramonės eksportas pagal pošakius, 2019-2024 m.

Pošakiai	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Baldų pramonė	2 277.1	29.6%	5.3%	19.5 proc.p.	65.5%
Medienos ir jos gaminių pramonė	1 197.6	30.6%	5.5%	10.5 proc.p.	34.5%
Baldų ir medienos pramonės prekių eksportas iš viso	3 474.7	29.9%	5.4%	29.9 proc.p.	100.0%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Analizuojant pagal šalis, pagrindinės baldų ir medienos pramonės eksporto rinkos 2024 m. buvo:

- Vokietija (13,2 proc.)
- Švedija (9,3 proc.)
- Jungtinė Karalystė (9,0 proc.)

Per penkerius metus labiausiai baldų ir medienos eksportas augo į Lenkiją (145,7 mln. eurų arba vidutiniškai po 19,3 proc. per metus) bei Vokietiją (136,6 mln. eurų arba vidutiniškai po 7,3 proc. per metus).

Chemijos ir vaistų pramonė

Chemijos ir vaistų pramonės prekių eksporto vertė lietuviškos kilmės prekių (be energetinių produktų) eksporto struktūroje sudaro 13,1 proc. 2024 m. šios pramonės prekių buvo eksportuota už 2,7 mlrd. eurų, o per penkerius metus už 14,4 mlrd. eurų.

Nagrinėjamu laikotarpiu chemijos ir vaistų pramonės prekių eksportas padidėjo 565,5 mln. eurų (vidutiniškai po 4,9 proc. per metus). Chemijos ir vaistų pramonė lėmė dešimtadalį (3,9 p. p.) lietuviškos kilmės prekių eksporto vertės penkerių metų augimo.

Per pastaruosius penkerius metus, augant beveik visų chemijos ir vaistų pramonės produktų grupių eksporto vertei, trašų bei neorganinių chemikalų eksporto vertė traukėsi (per penkerius metus sumažėjo 203,1 mln. eurų).

Tačiau 2024 m. jau stebimas trąšų pramonės atsigavimas, sietinas su atsinaujinusia ir išaugusius pardavimus demonstravusia AB „Lifosa“ [5] veikla bei, tikėtina, atsigaunančia [6], nors ir daliniu pajėgumu tebedirbančia, AB „Achema“ ir jos veikla.

Du trečdalius viso šios pramonės augimo nagrinėjamoju laikotarpiu lėmė kiti chemijos produktai (iš esmės diagnostiniai reagentai, kurių per 5 metus buvo eksportuota už 2,9 mlrd. eurų bei biodyzelinas ir jo mišiniai, kurių eksporto vertė siekė 616,0 mln. eurų).

Pagal eksporto rinkas didžiausia chemijos ir vaistų pramonės eksporto vertė teko ES šalims (58,4 proc.). Š. Amerikos regionas užėmė 20,6 proc. struktūroje.

Chemijos ir vaistų pramonės gaminių eksporto vertė į ES šalis šiuo periodu padidėjo

186,5 mln. Eur
arba
2,6 proc. kasmet

Š. Amerikos užimama dalis chemijos ir vaistų pramonės eksporto struktūroje padidėjo

370,6 mln. Eur
arba
26 proc. kasmet

6 lentelė. Chemijos ir vaistų pramonės eksportas pagal prekių grupes, 2019-2024 m.

Chemijos pramonės produktai	2024 m. vertė, mln. EUR	2019-2024 m. pokytis, %	Vidutinis metinis augimas 2019-2024 m., %	2019-2024 m. indėlis į augimą	2024 m., struktūra, %
Įvairūs chemijos produktai	727.1	85.6%	13.2%	16.0 proc.p.	27.4%
Plastikai ir jų gaminiai	697.7	14.4%	2.7%	4.2 proc.p.	26.3%
Trąšos	561.1	-18.9%	-4.1%	-6.2 proc.p.	21.1%
Fermentai (enzimai); albuminai; peptonai; baltyminės medžiagos	228.3	221.7%	26.3%	7.5 proc.p.	8.6%
Organiniai chemikalai	134.8	87.9%	13.4%	3.0 proc.p.	5.1%
Farmacijos produktai	117.2	161.5%	21.2%	3.5 proc.p.	4.4%
Neorganiniai chemikalai	27.7	-72.4%	-22.7%	-3.5 proc.p.	1.0%
Kiti chemijos pramonės produktai	161.5	48.1%	8.2%	2.5 proc.p.	6.1%
Chemijos ir vaistų pramonės prekių eksportas iš viso	2 655.4	27.1%	4.9%	27.1 proc.p.	100.0%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Analizuojant pagal šalis, pagrindinės chemijos ir vaistų pramonės eksporto rinkos 2024 m. buvo:

- JAV (19,6 proc.),
- Lenkija (12,5 proc.),
- Nyderlandai (10,5 proc.).

Per penkerius metus labiausiai chemijos ir vaistų eksportas augo į JAV (356,4 mln. eurų) bei Nyderlandus (159,2 mln. eurų).

[5] <https://www.vz.lt/pramone/2025/04/24/chemijos-sektorius-demonstruoja-raumenis-eurochem-atskleidzia-lifosos-pardavimus-566865>.

[6] <https://www.lrt.lt/naujienos/verslas/4/2432404/achemos-vadove-dirbti-visu-pajegumu-ir-pelningai-tikimes-2026-metais?srsId=AfmBOoqZOO2SAR1hItYsae6uXYPUBYZyuSXkAE-JKOMN56cRyCY9uq>; Oficiali 2024 m. statistika apie „Achema“ veiklą dar nepasiekama.

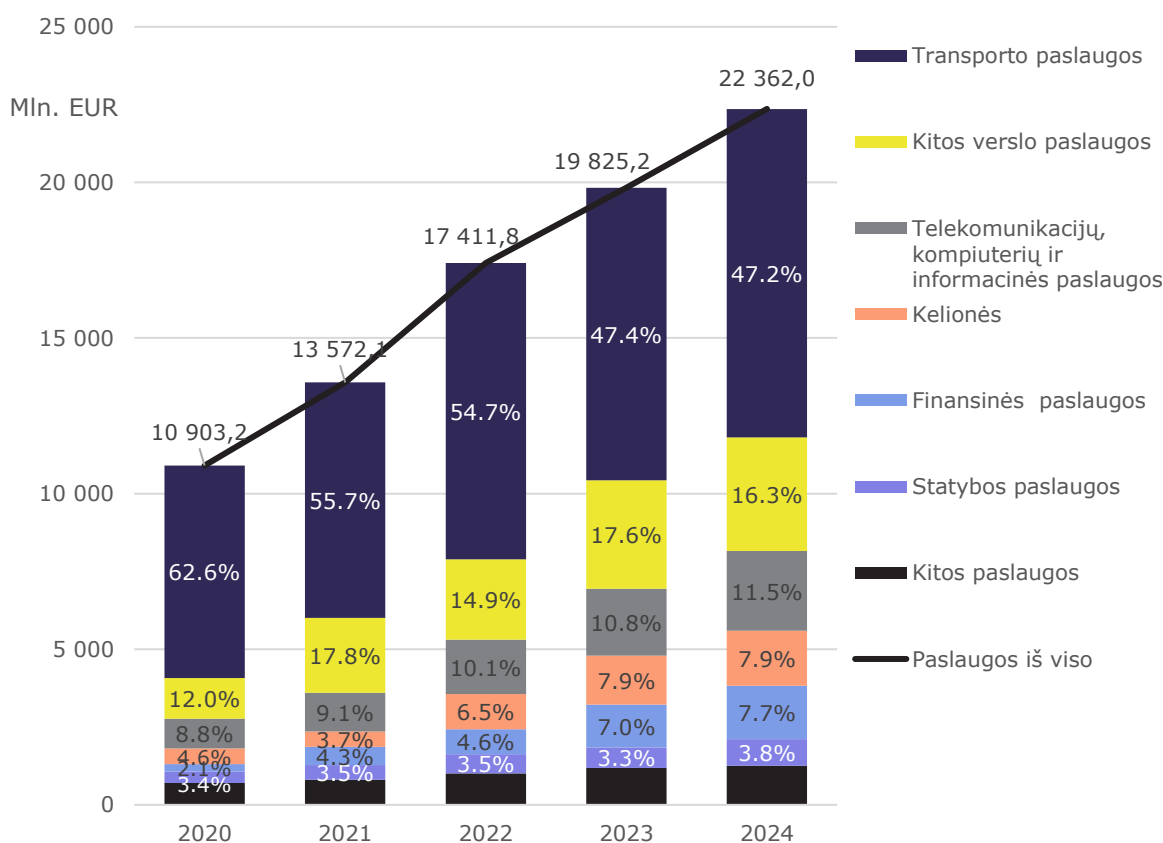

V. Paslaugų eksporto raida

Paslaugų eksporto vertė 2024 m. siekė 22,4 mlrd. eurų, per penkerius metus išaugusi 10,5 mlrd. eurų, t. y. 88,4 proc. arba vidutiniškai po 13,5 proc. per metus. (žr. 14 pav.)

Analizuojamuoju laikotarpiu augo tiek eksportuojamų paslaugų kainos (apie 40 proc.), tiek kiekiai (apie 33 proc.). Abiejų veiksnių įtaka paslaugų eksporto vertės augimui buvo praktiškai tolygi, kiek stipriau veikė augančios kainos.

13 pav. Lietuvos paslaugų eksporto apimtys ir struktūra pagal paslaugų grupes [7]

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

2019 – 2024 m. sparčiai augo visų Lietuvos paslaugų eksportas išskyrus mokėjimus už intelektinę nuosavybę. Didžiausią įtaką augimui darė transporto paslaugos (29,9 proc. p.) bei kitos verslo paslaugos (19,2 proc. p.) (žr. 7 lent.). Reikšmingą indėlį paslaugų eksporto vertės augimui turėjo telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų (15,8 proc. p.), finansinių paslaugų (12,8 proc. p.) eksporto augimas.

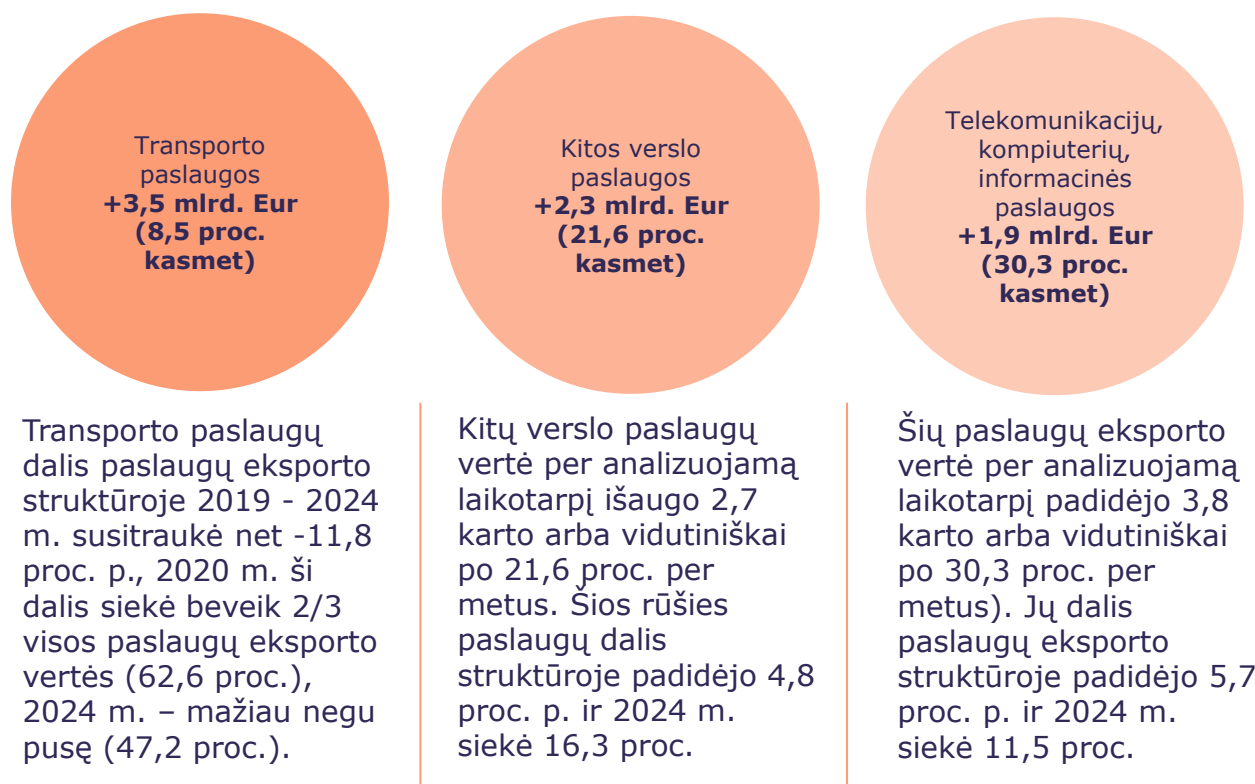
[7] Į kitas paslaugas įeina: mokėjimai už intelektinės nuosavybės naudojimą; draudimo ir pensijų fondų paslaugos; vyriausybės paslaugos, nenurodytos kitur; asmeninės, kultūros ir poilsio paslaugos; techninės priežiūros ir remonto paslaugos; kitiems subjektams priklausančių žaliavų apdirbamosios gamybos paslaugos

7 lentelė. Paslaugų rūšių indėlis į paslaugų eksporto augimą 2019 – 2024 m.

Paslaugų rūšys	2024 m. vertė, mln. EUR	2019 - 2024 m. pokytis, %	2019 - 2024 m. indėlis į augimą	2024 m. struktūra, %
Transporto paslaugos	10 553.3	50.6%	29.9 p.p.	47.2%
Kitos verslo paslaugos	3 653.3	166.2%	19.2 p.p.	16.3%
Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos	2 561.5	276.1%	15.8 p.p.	11.5%
Kelionės	1 768.3	32.6%	3.7 p.p.	7.9%
Finansinės paslaugos	1 715.1	772.4%	12.8 p.p.	7.7%
Statybos paslaugos	851.6	126.4%	4.0 p.p.	3.8%
Apdirbamosios gamybos paslaugos	540.6	54.8%	1.6 p.p.	2.4%
Techninės priežiūros ir remonto paslaugos	505.0	38.3%	1.2 p.p.	2.3%
Asmeninės, kultūros ir poilsio paslaugos	121.6	96.5%	0.5 p.p.	0.5%
Vyriausybės paslaugos,	65.2	14.5%	0.1 p.p.	0.3%
Draudimo ir pensijų fondų paslaugos	13.3	24.8%	0.0 p.p.	0.1%
Mokėjimai už intelektualinės nuosavybės naudojimą	13.1	-78.8%	-0.4 p.p.	0.1%
Paslaugos iš viso	22 362.0	88.4%	88.4 p.p.	100%

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Per pastaruosius penkerius metus labiausiai augo šių paslaugų rūšių eksporto vertė:

Ketvirtoje vietoje pagal svarbą struktūroje yra kelionių paslaugos. Nors kelionių paslaugų eksporto vertė per 5 metus padidėjo 435 mln. eurų (arba 32,6 proc.), šių paslaugų svoris paslaugų eksporto struktūroje susitraukė 3,3 proc. p. lyginant su prieškovidiniu laikotarpiu, o ilguoju laikotarpiu net – 9,4 proc. p. (iki 2019 m. kelionių paslaugos užėmė 2-ą vietą paslaugų eksporto struktūroje).

Pagrindinės rinkos pagal paslaugų eksporto dalį:

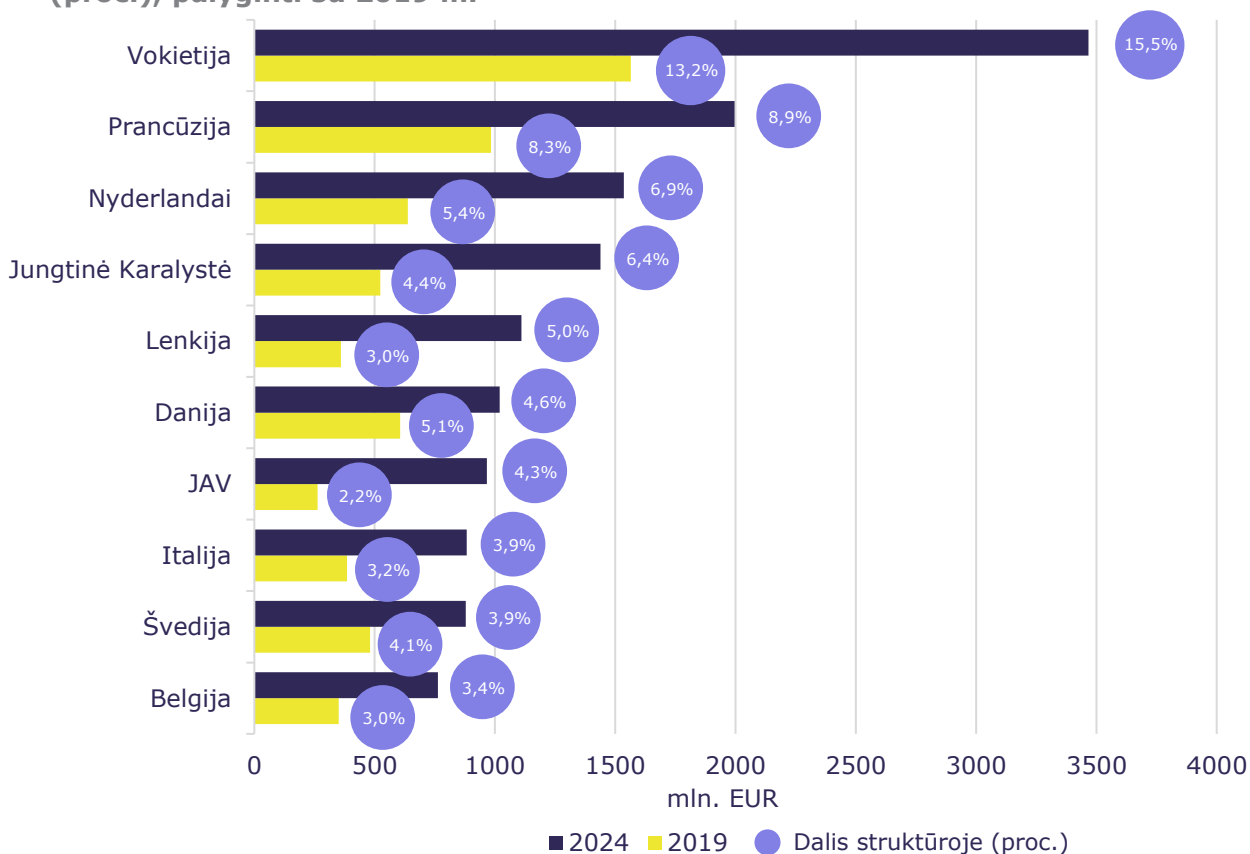
- ES-27 šalys (74 proc.)
- Š. Amerikos regionas (4,6 proc.)
- Azijos regionas (3,7 proc.)
- NVS šalys (3,6 proc.)

Vidutiniu laikotarpiu (2019 – 2024 m.) ES-27 rinkos dalis paslaugų eksporte padidėjo 10,2 proc. p., o ilguoju laikotarpiu (2015 – 2024 m.) net 17,7 proc. p.

Š. Amerikos ir Azijos regionų užimamos dalys yra pakankamai pastovios. Tiek vidutiniu, tiek ilguoju laikotarpiais Š. Amerikos regiono užimama rinkos dalis auga apie 2 proc. p., Azijos – po 1 proc. p.

NVS šalių užimama dalis vidutiniu laikotarpiu susitraukė 12,3 proc. p. (o ilguoju laikotarpiu susitraukė net 20,7 proc. p., iš užimamos ketvirtadalio rinkos 2015 m.).

14 pav. Top 10 paslaugų eksporto rinkų 2024 m. ir jų dalis bendroje struktūroje (proc.), palyginti su 2019 m.

Šaltiniai: Valstybės duomenų agentūra ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Analizuojant šalių lygmeniu, beveik šeštadalis visų paslaugų eksporto keliauja į Vokietiją (žr. 14 pav.). Paslaugų eksporto į Vokietiją vertė 2024 m. siekė 3,5 mlrd. eurų, per penkerius metus padidėjusi 1,9 mlrd. eurų (2,2 karto arba vidutiniškai po 17,2 proc. kasmet).

Antra pagal svarbumą paslaugų eksporto rinka yra Prancūzija, paslaugų eksportas į šią šalį 2019 – 2024 m. augo vidutiniškai po 15,2 proc. per metus.

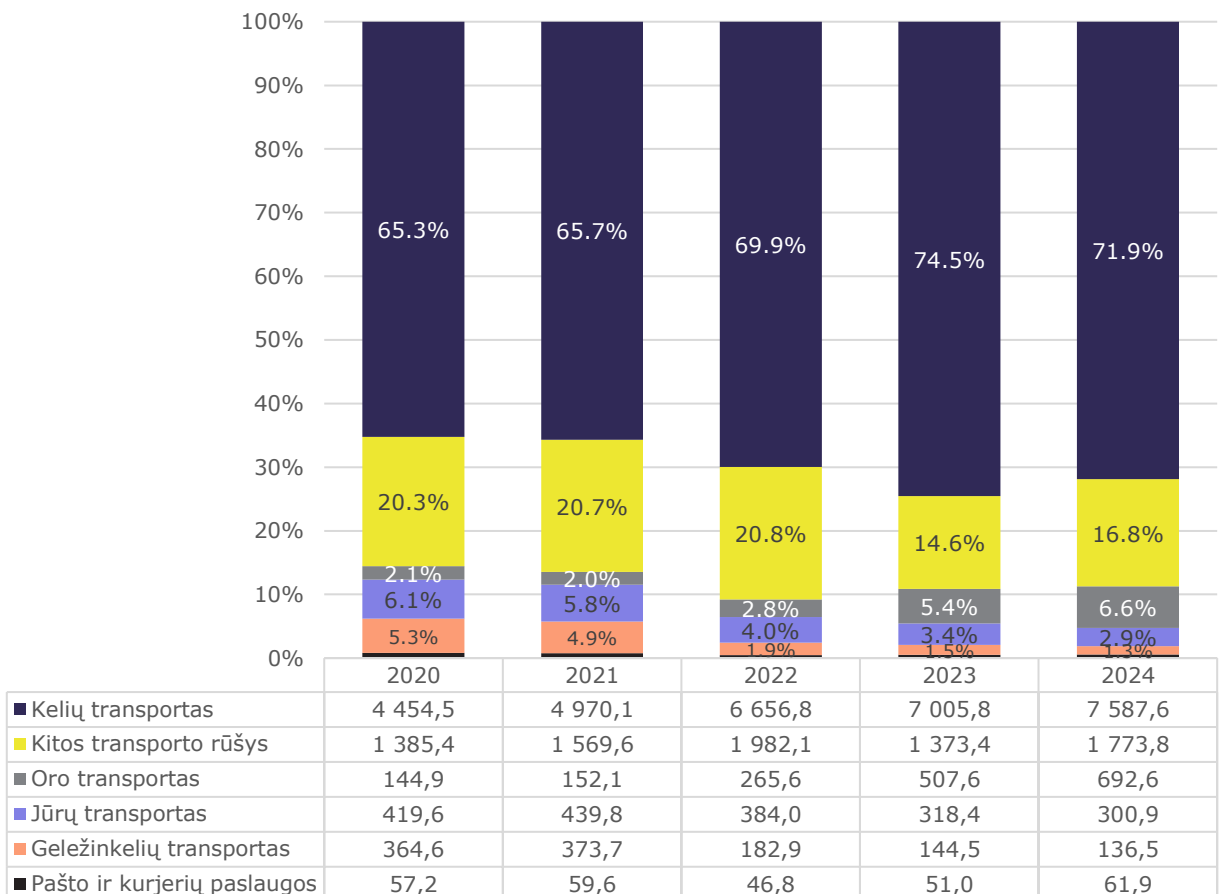
Sparčiausiai augusi viena iš pagrindinių rinkų buvo JAV. Paslaugų eksporto vertė į JAV padidėjo 3,7 karto ir 2024 m. siekė 966,5 mln. eurų; jos užimama rinkos dalis per penkerius metus padidėjo 2,1 proc. p.

Labiausiai susitraukusios rinkos buvo Rusija ir Baltarusija. Paslaugų eksporto vertė į Rusiją 2019 – 2024 m. susitraukė 776,0 mln. eurų (74,0 proc. arba vidutiniškai po 23,6 proc. per metus), jos užimama rinkos dalis per penkerius metus susitraukė net 7,6 proc. p., ir 2024 m. siekė 1,2 proc. viso paslaugų eksporto (iki 2017 m. tai buvo TOP1 paslaugų eksporto rinka).

Paslaugų eksportas į Baltarusiją susitraukė 565,9 mln. eurų ir 2024 m. siekė 136,1 mln. eurų, t. y. 80,6 proc. mažiau nei 2019 m.

Transporto paslaugos

15 pav. Transporto paslaugų eksportas, 2020-2024 m. (mln. EUR, proc.)

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Kelių transporto paslaugos užima beveik $\frac{3}{4}$ visų transporto paslaugų eksporto ir 2024 m. siekė 7,6 mlrd. eurų, jų dalis transporto paslaugų eksporto struktūroje per 5 metus padidėjo net 7,5 proc. p.

Kitos sausumos transporto paslaugos – geležinkelių transportas tiek vidutiniu, tiek ilguoju laikotarpiu traukėsi. 2019 – 2024 m. sumažėjo 290,4 mln. eurų (arba 68,0 proc., t. y. vidutiniškai po 20,4 proc. per metus), ir 2024 m. siekė 136,5 mln. eurų.

Šį pokytį lėmė praktiškai užsidaręs geležinkelių transporto paslaugų eksportas į Baltarusiją (2019 – 2024 m. susitraukęs 95 proc.) ir Rusiją (-94 proc.), bendrai geležinkelių transporto paslaugų eksportas į abi šalis per 5 metus susitraukė 308,5 mln. eurų.

2023 – 2024 m. „netikėtai“ į pirmą vietą pagal geležinkelių transporto paslaugų eksporto vertę įsiveržęs Kazachstanas nekompensuoja šio kryčio, šių transporto paslaugų eksporto vertė į Kazachstaną 2024 m. siekė 42,2 mln. eurų, per analizuojamąjį laikotarpį išaugusi 4,5 karto.

Jūrų transporto paslaugų eksporto vertė taip pat traukėsi tiek vidutiniu, tiek ilguoju laikotarpiu. 2019 – 2024 m. sumažėjo 110,7 mln. eurų (26,9 proc. arba vidutiniškai po 6,1 proc. per metus).

Geležinkelių ir jūrų transporto paslaugų eksporto vertės kryptį kompensavo oro transporto paslaugos: per 2019 – 2024 m. paaugusios 471,7 mln. eurų (3 kartus arba augusios vidutiniškai po 25,7 proc. per metus).

Oro transporto paslaugų eksportas augo beveik į visas rinkas, daugiausiai per analizuojamąjį laikotarpį didėjo į:

- Prancūziją (42,8 mln. eurų),
- Estiją (42,7 mln. eurų),
- Vengriją (42,2 mln. eurų).

Virš 20 mln. eurų oro transporto paslaugų eksporto vertė augo į Airiją, Izraelį, Latviją, Maltą ir Jungtinę Karalystę.

77,4 proc. visų transporto paslaugų eksportuojama į **ES-27 rinkas**

Pagrindinės partnerės pagal visų transporto paslaugų eksporto dalį:

- Vokietija (19 proc.),
- Prancūzija (10 proc.),
- Nyderlandai (7 proc.),
- Jungtinė Karalystė (7 proc.),
- Danija (6 proc.).

Kitos verslo paslaugos

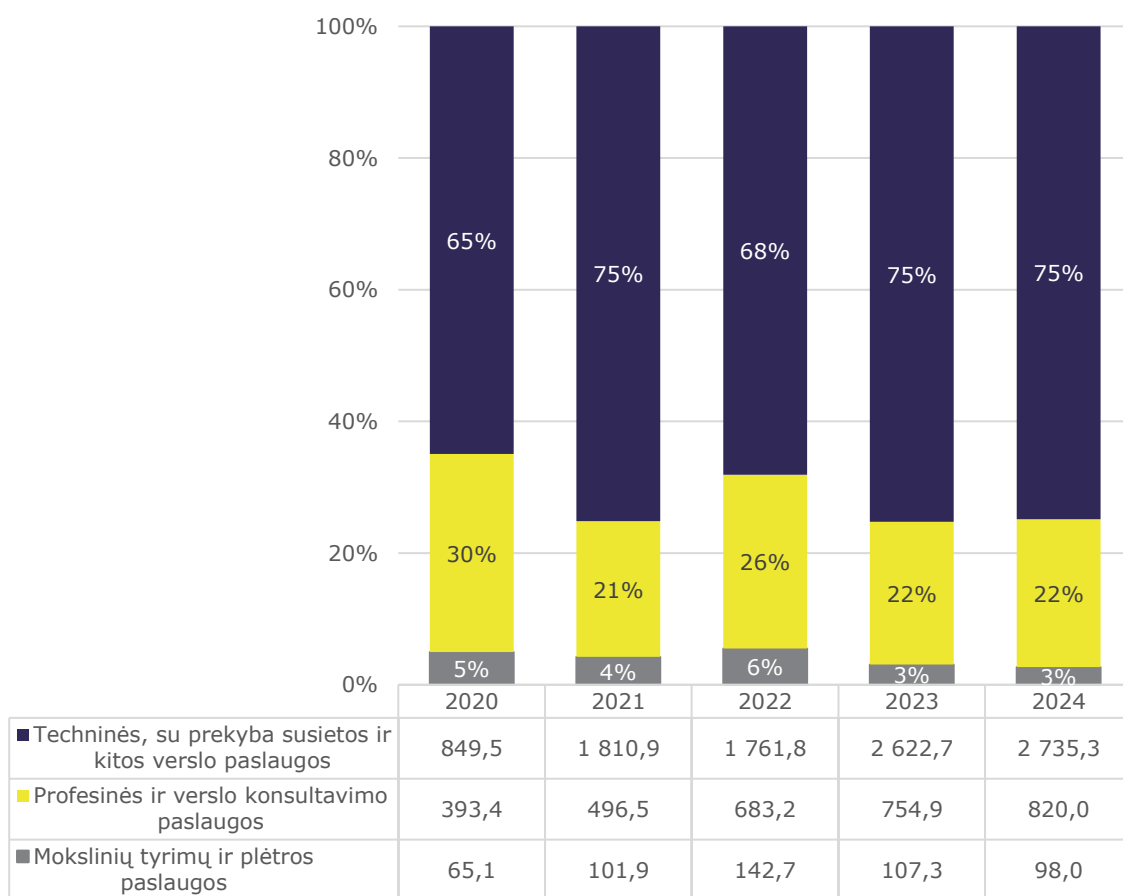
¾ kitų verslo paslaugų eksporto sudaro techninės, su prekyba susietos ir kitos verslo paslaugos. 2019 - 2024 m. jų eksporto vertė padidėjo 1,7 mlrd. eurų ir siekė 2,7 mlrd. eurų.

Pagrindinės šių paslaugų eksporto rinkos 2024 m. buvo:

- Prancūzija (eksportuota už 538,4 mln. eurų),
- Vokietija (276,5 mln. eurų),
- Nyderlandai (276,3 mln. eurų).

2019 - 2024 m. šių paslaugų dalis struktūroje padidėjo 2,9 proc. p., o ilguoju laikotarpiu (2015 – 2024 m.) net 18,3 proc. p.

16 pav. Kitų verslo paslaugų eksportas, 2020 – 2024m. (mln. EUR, proc.)

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Profesinės ir verslo konsultavimo paslaugos sudaro apie penktadalį viso kitų verslo paslaugų eksporto ir siekia 820,0 mln. eurų. Šių paslaugų eksporto vertė per 2019 – 2024 m. laikotarpį padidėjo 492,7 mln. eurų, jų dalis paslaugų eksporto struktūroje susitraukė 1,4 proc. p.

Į profesinių ir verslo konsultavimo paslaugų kategoriją įeina teisinės, audito, buhalterinės apskaitos ir mokesčių konsultacijos, verslo ir valdymo konsultacijos, ryšių su visuomene, reklamos, rinkos tyrimų ir viešosios nuomonės apklausų paslaugos.

Šių paslaugų 2024 m. daugiausiai eksportuota į:

- JAV (už 93,0 mln. eurų),
- Švediją (78,6 mln. eurų),
- Nyderlandus (70,3 mln. eurų).

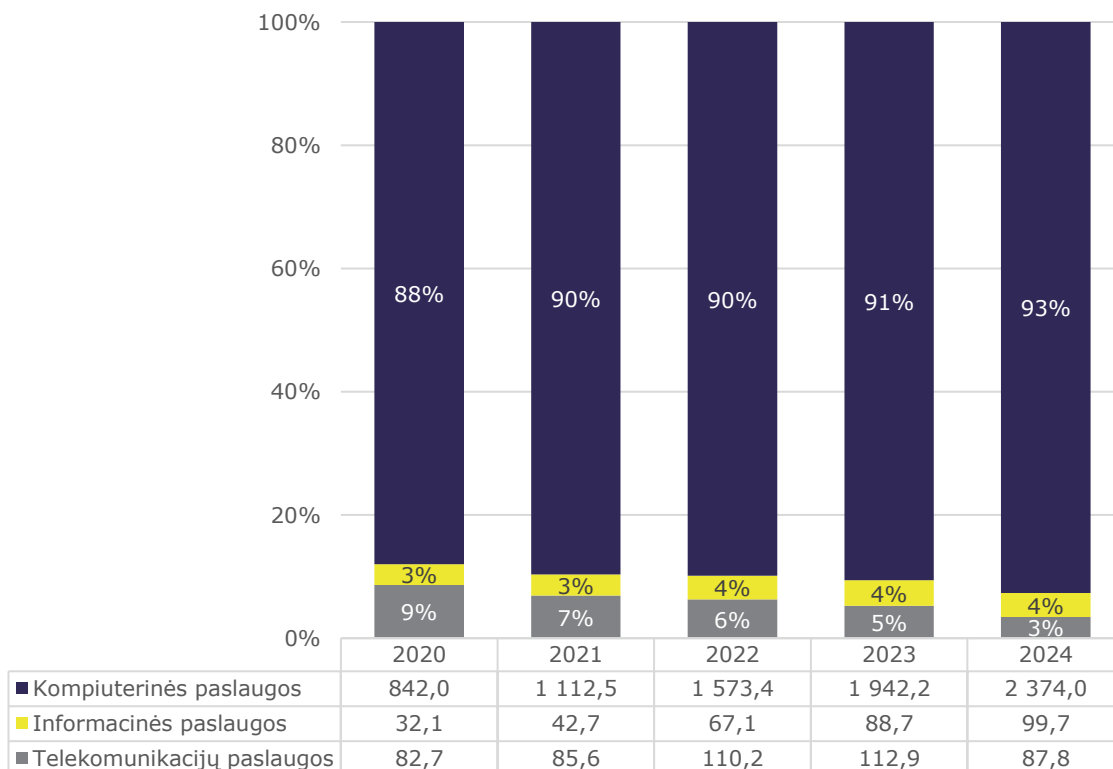
Mokslinių tyrimų ir plėtros paslaugų 2024 m. buvo eksportuota už 98,0 mln. eurų. 2019 – 2024 m. šių paslaugų eksportas padidėjo 40,2 mln. eurų, tačiau jos užimama dalis kitų verslo paslaugų eksporto struktūroje susitraukė 2 proc. p.

Šių paslaugų daugiausiai eksportuota į:

- JAV (40,3 mln. eurų),
- Vokietiją (9,9 mln. eurų),
- JK (6,8 mln. eurų).

Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos

17 pav. Telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų eksportas, 2020-2024m. (mln. Eur., proc.)

Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

Kompiuterinės paslaugos sudarė 93 proc. visų telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų eksporto 2024 m.

2019 – 2024 m. jų eksporto vertė padidėjo 1,8 mlrd. eurų ir siekė 2,4 mlrd. eurų, analizuojamu laikotarpiu paaugo 4 kartus arba vidutiniškai po 32,7 proc. per metus.

Vidutiniu laikotarpiu (2019 – 2024 m.) kompiuterinių paslaugų dalis šių paslaugų struktūroje padidėjo 8 proc. p., o ilguoju laikotarpiu (2015 – 2024 m.) net 27 proc. p.

Daugiau nei pusė šių paslaugų buvo eksportuojama į keturias pagrindines partneres:

- JAV (25,4 proc.),
- Kiprą (12,8 proc.),
- JK (9,9 proc.),
- Vokietiją (5,7 proc.).

Technologijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų struktūroje 4 proc. užima **informacinės paslaugos**. Jų dalis struktūroje tiek vidutiniu, tiek ilguoju laikotarpiu praktiškai nekinta, tačiau dėl susitraukusio telekomunikacinių paslaugų eksporto 2024 m. informacinės paslaugos šioje paslaugų grupėje pakilo į antrąją vietą.

2024 m. šių paslaugų eksportas siekė 99,7 mln. eurų, t. y. 76,2 mln. eurų daugiau nei prieš penkerius metus, o jų vidutinis augimo tempas buvo sparčiausias šioje paslaugų kategorijoje ir siekė po 33,5 proc. per metus.

Tuo metu **telekomunikacinių paslaugų** dalis šių paslaugų struktūroje trumpuoju laikotarpiu susitraukė mažėjo 8 proc. p., o ilguoju – net 28 proc. p.

Telekomunikacinių paslaugų eksportas 2024 m. siekė 87,8 mln. eurų, analizuojamuoju laikotarpiu didėjęs 6,7 mln. eurų arba vidutiniškai po 1,6 proc. per metus.

Kelionių paslaugos

2024 m. ketvirtoje vietoje pagal eksporto vertę buvo kelionių paslaugos. Jų eksporto vertė sudarė 7,9 proc. visų paslaugų eksporto ir siekė 1,8 mlrd. eurų, 435 mln. eurų daugiau nei prieš 5 metus.

73 proc. visų paslaugų eksporto sudarė **asmeninės kelionės**, jų vertė per penkerius metus padidėjo 240,2 mln. eurų (vidutiniškai po 4,2 proc. per metus) ir 2024 m. siekė 1,3 mlrd. eurų

27 proc. kelionių paslaugų eksporto sudarė **verslo kelionės**. Verslo kelionių dalis struktūroje tiek trumpuoju, tiek ilguoju laikotarpiu padidėjo apie 5 proc. p.

Verslo paslaugų 2024 m. buvo eksportuota už 478,1 mln. eurų, t.y. 194,8 mln. daugiau nei ikipandeminiu laikotarpiu. Verslo kelionių eksportas augo dvigubai sparčiau (11,0 proc. per metus) nei asmeninių kelionių eksportas.

**Ketvirtadalis
kelionių
eksporto** (tiek
verslo, tiek
asmeninių)
tenka
**Vokietijos
rinkai.**

Kitos pagrindinės kelionių eksporto rinkos:

- Lenkija,
- JK,
- Latvija,
- Prancūzija.

Finansinės paslaugos

7,7 proc. visų paslaugų eksporto sudarė finansinės paslaugos. Jų vertė siekė 1,7 mlrd. eurų, 1,5 mlrd. daugiau nei prieš penkerius metus. Tai sparčiausiai augančių paslaugų rūšis eksporto struktūroje.

84 proc. visų finansinių paslaugų sudarė **tiesioginiai mokėjimai ir kitos finansinės paslaugos**.

Likusi dalis (16 proc.) sudarė **netiesiogiai apskaičiuotos finansinio tarpininkavimo paslaugos (NAFTAP)**, šių paslaugų eksportas augo dar dvigubai sparčiau nei bendrai finansinių paslaugų eksportas.

Pagrindinės finansinių paslaugų eksporto rinkos:

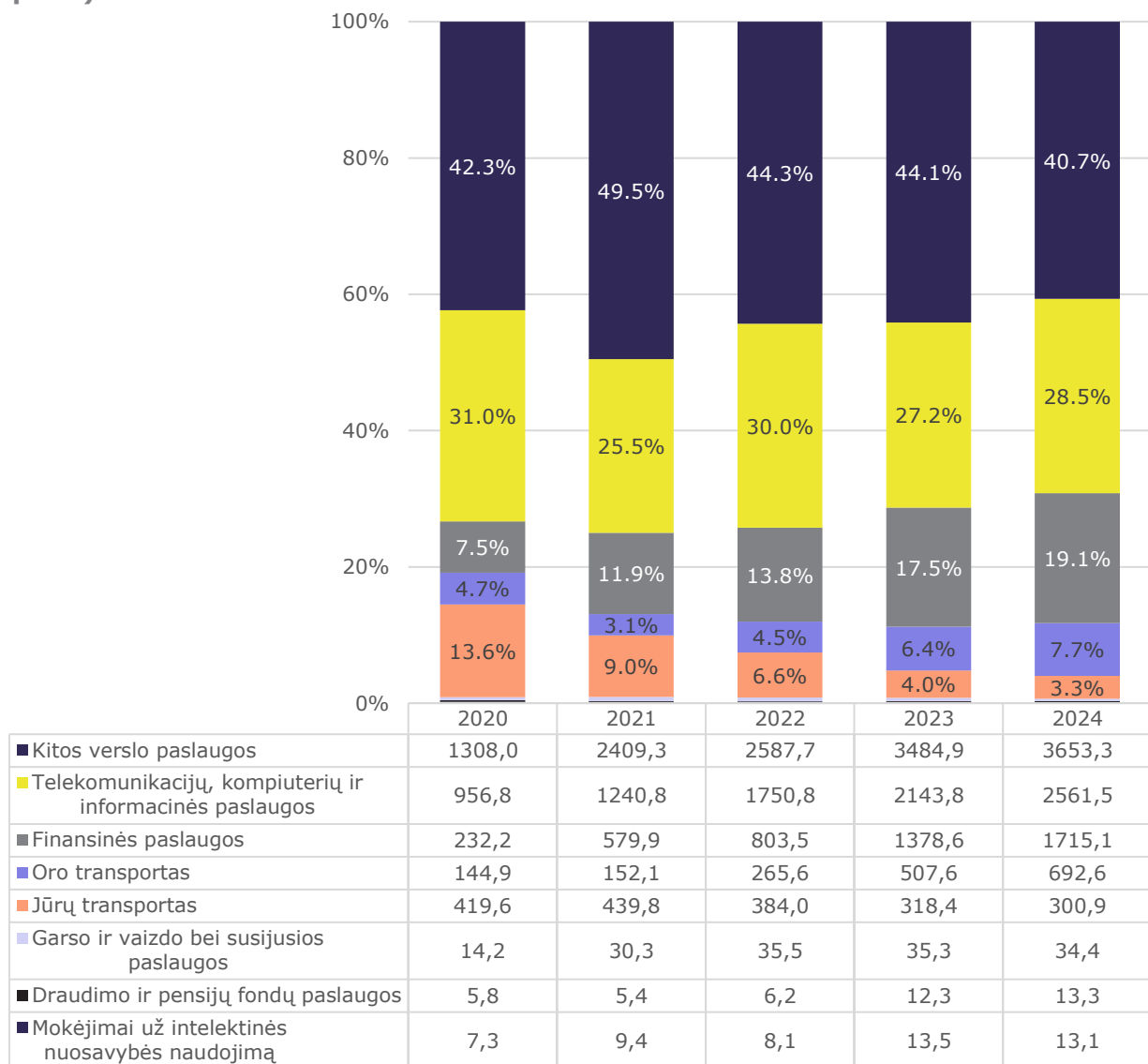
- Vokietija,
- Prancūzija,
- Lenkija,
- Rumunija,
- Švedija.

Daug žinių reikalaujančios paslaugos

Daug žinių reikalaujančių paslaugų eksportas (angl. KIS – *knowledge intensive services* [8]) 2024 m. siekė 9,0 mlrd. eurų ir sudarė 40,2 proc. visos Lietuvos paslaugų eksporto vertės. Ši dalis per penkerius metus paaugo net 15,1 proc. p. arba vidutiniškai po 24,7 proc. kasmet.

[8] [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Knowledge-intensive_services_\(KIS\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Knowledge-intensive_services_(KIS))

18 pav. Daug žinių reikalaujančių paslaugų eksportas, 2020 – 2024m. (mln. EUR, proc.)

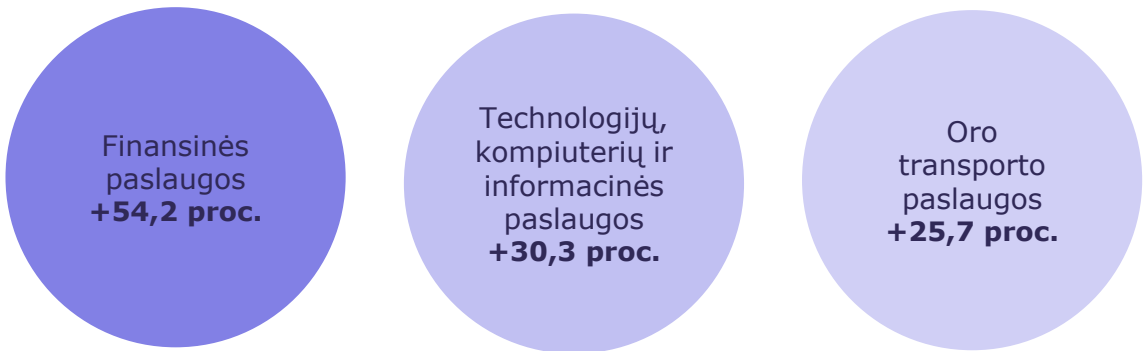
Šaltiniai: Lietuvos bankas ir Inovacijų agentūros skaičiavimai.

70 proc. visų KIS paslaugų sudaro kitos verslo bei telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos. Per penkerius metus (nuo 2019 m.) 5,4 proc. p. susitraukė verslo paslaugų dalis, ir atitinkamai padidėjo technologijų, kompiuterių ir informacinių paslaugų dalis.

Labiausiai per penkerius metus KIS struktūroje išaugo finansinių paslaugų dalis, 12,5 proc. p., o susitraukė jūrų transporto – 10,5 proc. p.

KIS paslaugų eksportas pastaruosius 5 metus augo beveik dvigubai sparčiau (24,7 proc.) nei bendrai Lietuvos paslaugų eksportas (13,5 proc.).

Kitų KIS paslaugų kategorijų eksporto vertės augimas:

Per penkerius metus net 95 proc. viso augimo lėmė kitos verslo paslaugos (indėlis į augimą 76,7 proc. p.), telekomunikacijų, kompiuterių ir informacinės paslaugos (indėlis į augimą 63,2 proc. p.) bei finansinės paslaugos (indėlis į augimą 51,0 proc. p.).

Pagrindinės KIS paslaugų eksporto partnerės 2024 m. buvo:

- JAV (858,8 mln. eurų arba 9,6 proc.),
- Prancūzija (770,1 mln. eurų arba 8,6 proc.),
- Vokietija (699,6 mln. eurų arba 7,8 proc.).

KIS paslaugų eksporto vertė į šias 3 pagrindines partneres pastaruosius penkerius metus paaugo daugiausiai, bendras prieaugis siekė net 1,8 mlrd. eurų.

- 70 proc. KIS paslaugų eksporto į JAV sudaro kompiuterinės paslaugos, 25 proc. – kitos verslo paslaugos.
- 68 proc. KIS paslaugų eksporto į Prancūziją sudaro su prekyba susijusios paslaugos, 18 proc. – finansinės paslaugos.
- 48 proc. KIS paslaugų eksporto į Vokietiją sudaro kitos verslo paslaugos, 24 proc. finansinės paslaugos ir 19 proc. kompiuterinės paslaugos.

Pagrindinių KIS paslaugų eksporto šalių trejetukas kasmet šiek tiek keičiasi. Ilgą laiką daugiausia KIS paslaugų buvo eksportuojama į Jungtinę Karalystę, šalis iš trejetuko iškrita tik 2024 m., iš esmės dėl 126,3 mln. eurų (arba 32,3 proc.) susitraukusio verslo paslaugų eksporto bei 56,3 mln. eurų (arba 58,4 proc.) sumažėjusio finansinių paslaugų eksporto.